

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KRAVLJEVA ULICA 57. A. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Letna veka dan opokine. Mesečna naročnina 34 din, za inostranstvo 30 din.
EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in krajevne Italije in inostranstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Conversione di dinari in lire italiane Zamenjava dinarjev v italijanske lire

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana
rende noto:

Con Regio Decreto 2 giugno 1941-XIX, pubblicato nella Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia il 17 stesso mese viene disposto:

- a) che nei territori dell'ex Regno di Jugoslavia costituenti la provincia di Lubiana la moneta avente corso legale è la lira italiana;
- b) che la conversione in lire dei dinari, legalmente emessi e circolanti, in legittimo possesso dei residenti nei territori anzidetti, sarà effettuata al cambio di Lire 38 per ogni 100 dinari;
- c) che allo stesso cambio dovranno essere regolati i rapporti di debito e credito di qualsiasi natura stilati in dinari tra i residenti in tali territori.

L'operazione di conversione tra le due valute avrà luogo nei giorni dal 19 al 26 giugno 1941-XIX e sarà effettuata dagli appositi uffici istituiti dalla Banca d'Italia.

I detentori dei biglietti e delle monete metalliche di qualsiasi specie dell'ex Stato di Jugoslavia dovranno presentarsi per il cambio, nel termine assolutamente inderogabile dei giorni sopra stabiliti, ai summenzionati uffici della Banca d'Italia assieme ad una domanda redatta su apposito modello, che sarà fornito dagli uffici medesimi. In tale domanda, che per le persone fisiche sarà fatta globalmente dal capo famiglia, e per gli enti, ditte ed aziende di credito dal loro rappresentante, dovranno essere indicati il cognome, il nome, la paternità e la residenza nonché, se del caso, la qualifica dell'esibitore dei biglietti e delle monete metalliche. Per agevolare la verifica e la contazione, i biglietti dovranno essere esibiti, per il cambio, raggruppati per taglio, le monete per specie e valore.

Sono ammessi alla conversione soltanto i cittadini stabilmente residenti nei territori annessi e per il solo importo delle valute in loro legittimo possesso

Non sono ammessi al cambio i biglietti fuori corso, quelli messi illegittimamente in circolazione, e quelli che per qualsiasi motivo non possano essere riconosciuti validi.

La valuta non presentata al cambio nei termini di cui sopra non avrà più corso legale nel territorio della Provincia ed in quegli altri dell'ex Stato di Jugoslavia annessi all'Italia.

In caso che sortesse contestazione circa la legittimità del possesso o della provenienza della moneta di cui si chiede il cambio, nonché circa la validità di essa, il cambio sarà rifiutato e la valuta sarà trattenuta dagli uffici della Banca d'Italia, previo rilascio di ricevuta, in esenzione da bollo.

In base all'art. 2 del citato R. D. ogni ulteriore decisione in merito alla contestazione sarà demandata ad apposita Commissione la quale ha sede nel capoluogo della Provincia.

Come sancito dallo stesso art. 2 del R. D. nessun gravame è ammesso avverso le decisioni di tale Commissione.

Nei primi tre giorni della suddetta operazione di conversione dovranno, a pena di decadenza, essere presentati i biglietti da mille dinari. I numeri delle serie di tali biglietti dovranno essere indicati a tergo del modello della domanda.

Il cambio dei biglietti delle serie non ritenute valide sarà sospeso in attesa di decisione da parte della Commissione, di cui sopra, ed i biglietti saranno trattenuti in deposito previo rilascio di un esemplare della domanda firmata per ricevuta.

Gli uffici della Banca d'Italia, incaricati di eseguire la conversione, funzioneranno nelle località di cui appresso:

In provincia

presso gli uffici delle Imposte:

1. di Vrhnika,
2. di Dolenji Logatec,
3. di Višnja gora,
4. di Novo mesto,
5. di Črnomelj,
6. di Kočevje,
7. di Ribnica.

A detti uffici potranno affluire tutti gli interessati, fatta eccezione per le pubblici e privati, le banche ed in genere le aziende di credito.

I titolari degli uffici pubblici della provincia, compresi gli uffici postali, disporranno:

- a) che a decorrere dal quinto giorno dopo l'inizio dell'operazione di conversione, le Casse degli uffici stessi cessino di accettare in pagamento valuta in dinari;
- b) che la valuta in dinari esistente in cassa alla sera precedente a tale giorno venga portata per il cambio alla più prossima delle anzidette località dove funziona un ufficio-cambio della Banca d'Italia.

In Lubiana-città:

1. presso la Direzione di Finanza,
2. presso l'Ufficio delle Imposte (Palazzo di Giustizia)
3. presso la Divisione Finanza del Banato

A detti uffici potranno affluire tutti gli interessati, compresi i vari Enti aziende di credito, per l'Istituto Pensioni impiegati privati (Pokojninski zavod) e per gli uffici statali nei confronti dei quali si stabilisce quanto segue:

Le aziende di credito comunque denominate, e l'Istituto Pensioni anzidetto effettueranno, tutti, presso la Rappresentanza in Lubiana della Banca d'Italia (Narodna banka) il cambio del fondo di cassa risultante dall'ultima situazione. Peraltro le aziende di credito ad ogni sera dei giorni stabiliti, come sopra, per la conversione, dovranno notificare a detta Rappresentanza della Banca d'Italia la loro situazione di cassa in dinari ed in lire italiane.

Gli uffici delle Imposte, e la Manifattura Tabacchi, gli uffici delle Dogane e gli uffici postali di Lubiana dopo le ore 12 dell'ultimo giorno di quella stabiliti per la conversione, faranno affluire le loro disponibilità in dinari, accompagnate da distinte di versamento rispettivamente alla Direzione di Finanza, alla Cassa Centrale della Direzione delle Dogane ed alla Cassa dell'Ufficio Postale di Lubiana-centro, le quali dovranno poi riversarle alla Banca d'Italia.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino
razglaš:

S kraljevo uredbo z dne 2. junija 1941-XIX, objavljeno v Uradnem listu kraljevine Italije z dne 17. t. m., se odreja:

- a) Na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, ki tvori Ljubljansko pokrajino, je denar z zakonito veljavnostjo italijanska lira;
- b) dinarji, po zakonu izdani in v obtoku, ki so v zakoniti posesti prebivalcev tega ozemlja, se zamenjajo v lire po razmerju 38 lir za vsakih 100 dinarjev;
- c) po istem tečaju se morajo med prebivalci tega ozemlja poravnavati dolžniška in upniška razmerja katere koli vrste, glaseča se na dinarje.

Zamenjava med tema veljavama se izvede v dneh od 19. do 26. junija 1941-XIX, opravijo pa jo posebne poslovalnice, ki jih postavi »Banca d'Italia«.

Imetniki katere koli vrste bankovcev in kovanega denarja bivše jugoslovanske države morajo te predložiti v zamenjavo v zgoraj določenih dneh nikakor podaljševega roka pri zgoraj omenjenih poslovalnicah zavoda »Banca d'Italia« hkrati s prošnjo, sestavljeno na posebnem obrazcu, ki se dobi pri teh poslovalnicah. V tej prošnji, ki jo za fizične osebe napravi skupno rodbinski glavar, za ustanove, tvrdke in denarne zavode pa njih predstavnik, je treba navesti priimek, ime, očetovo ime, bivališče, po potrebi pa tudi, kaj je predložitelj bankovcev in kovanega denarja. Da se olajša pregled in štetje, se morajo predložiti bankovci v zamenjavo razvrščeni po vrednostnih zneskih, kovani denar pa po vrstah in vrednosti.

Zamenjati se upravičene samo osebe, ki stalno prebivajo na priključenem ozemlju in samo za denarni znesek, ki je v njih zakoniti posesti

Ne zamenjajo se bankovci izven tečaja, nezakonito v obtok dani bankovci in tisti, ki bi se iz katerega koli vzroka ne mogli priznati za veljavne.

Denar, ki bi se ne predložil v zamenjavo v zgoraj določenem roku, ne bo imel več zakonite veljavnosti na ozemlju pokrajine in na drugih ozemljih bivše jugoslovanske države, priključenih Italiji.

Če bi nastal spor o zakoniti posesti ali izvoru denarja, čigar zamenjava se zahteva, kakor tudi o njegovi veljavnosti, se zamenjava odkloni, poslovalnice zavoda »Banca d'Italia« pa pridržijo denar in izdajo zanj nekolikavno prejemno potrdilo.

Po čl. 2. zgoraj navedene kraljeve uredbe se odkaže vsaka nadaljnja odločitev o sporu posebni komisiji, ki ima svoj sedež v glavnem mestu pokrajine. Kakor določa isti člen 2. kraljeve uredbe, zoper odločbe te komisije ni pritožbe.

V prvih treh dneh zgoraj omenjene zamenjave se morajo predložiti tisočdinarski bankovci, ker drugače izgubijo vrednost. Številke serij teh bankovcev se morajo zapisati na hrbtni obrazca za prošnjo.

Zamenjava bankovcev tistih serij, ki se jim ne prizna veljavnost, se odloži, dokler ne odloči zgoraj omenjena komisija, bankovci se pa pridržijo v pologu, o čemer se izda podpisani izvod prošnje kot potrdilo.

Poslovalnice zavoda »Banca d'Italia«, ki jim je poverjena zamenjava, bodo poslovale v sledečih krajih:

V Ljubljanski pokrajini:

pri davčnih upravah

1. na Vrhniki,
2. v Dolenjem Logatcu,
3. v Višnji gori,
4. v Novem mestu,
5. v Črnomlju,
6. v Kočevju,
7. v Ribnici.

Do teh poslovalnic se morejo obrniti vsi prizadeti, všteti razne javne in zasebne ustanove, banke in denarne zavode vobče.

Staršine javnih uradov v pokrajini, všteti poštne urade, imajo odrediti:

- a) da od petega dne po začetku zamenjavanja dalje prenehajo blagajne teh uradov sprejemati plačila v dinarski veljavni;
- b) da se dinarska gotovina, ki bo v blagajni na večer pred tem dnevom, odvede radi zamenjave v najbližjega izmed zgoraj navedenih krajev, kjer posluje zamenjevalnica zavoda »Banca d'Italia«.

V Ljubljani - mestu:

1. pri finančnem ravnanstvu,
2. pri davčnem uradu za okolico (Justična palača),
3. pri banovinskem finančnem oddelku.

Do teh poslovalnic se lahko obrnejo vsi prizadeti, izven dinarne zavode, »Pokojninski zavod za nameščence« in državne urade, glede katerih se odreja takole:

Denarni zavodi s kakršnim koli imenom in navedeni Pokojninski zavod opravijo zamenjavo blagajniške gotovine po svojem zadnjem sklepu pri predstavi »Banca d'Italia« v Ljubljani (Narodna banka). Razen tega pa morajo denarni zavodi vsak večer teh, za zamenjavo določenih dni prijaviti predstavi »Banca d'Italia« svoje blagajniško stanje dinarjev in lir.

Davčne uprave, tobačna tovarna, carinarnice in poštne uradi v Ljubljani morajo po 12. uri zadnjega izmed dni, ki so določeni za zamenjavanje, odvesti svojo dinarsko gotovino z vplačilnim spiskom po pristojnosti finančnemu ravnanstvu, osrednji blagajni carinskega ravnanstva ali blagajni glavne pošte v Ljubljani, ki jih potem oddajo zavodu »Banca d'Italia«.

Tudi javni uradi morajo za zamenjavo vložiti na posebnem obrazcu sestavljeno prošnjo pri organih zavoda »Banca d'Italia«.

V smislu člena 5. omenjene kraljeve uredbe morajo lastniki in vobče imetniki vrednostnih papirjev, izdanih v kraljevini Jugoslaviji po državi ali z državnim jamstvom, po javnih krajevnih ustanovah in zemljiških ter kmetijskih kreditnih zavodih, v istih dneh, določenih za zamenjavo, izročiti te papirje v poseben pogled pri kakem denarnem zavodu njih zaupanja.

Ti vrednostni papirji se morajo položiti s spiskom v dvojniki, čigar obrasci se dobe pri bankah prevzemnicah pogojev; v teh obrazcih se morajo vpisati vrednostni papirji jasno in razločno po vrstah in vrednostnih zneskih z navedbo imenskoga zneska in začetka obsevanja za vsak vrednostni papir.

Maršal De Bono v Ljubljani

Ljubljana, 17. junija.

Maršal Italije Emilio de Bono, Kvadrumvir Revolucije in Inspektor Prekomorskih čet, je dospel danes v Ljubljano iz Postojne, kamor mu je šel naproti Poveljnik druge Armije.

Castna četa I. Grenadirskega polka z godbo in zastavo mu je izkazala vojaške časti pri vstopu v mesto, kjer ga je sprejel Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine Eksc. Emilio Grazioli, komandant armade Eksc. general Robotti, divizijski poveljnik Orlando in drugi.

Prebivalstvo Ljubljane iskreno pozdravlja znamenitega maršala Italijanske Vojske, ki je eden najbližjih sodelavcev Duceja in Kvadrumvir fašistične Revolucije. Kot fašist in general je bil vedno v prvih vrstah v nacionalnem življenju zadnjih 20 let. Maršalu, ki je prišel v Ljubljansko pokrajino, da pregleda čete II. armade, izražamo svoje najudanejšje pozdrave.

Prebivalstvo Hrvatske

Zagreb, 18. jun. s. Prvi statistični uradni podatki o prebivalstvu nove hrvatske države in o njeni gospodarski zmogljivosti navajajo, da ima ozemlje površino 115.133 kv. km in 7.080.629 prebivalcev. Med temi je 5.200.000 Hrvatov, 1.548.400 Srbov, 145 tisoč Nemcev, 70.000 Madžarov, 37.020 Slovencev, 44.267 Čehov in Slovakov in 35.442 pripadnikov raznih narodnosti. Gospodarske zmogljivosti Hrvatske kažejo lepe številke. 2.900.000 ha zemlje je posejane z žitom in 1.100.000 ha s turšico. Ostali del zemlje je obdelan in obsega vrtove, travnike, vinograde in sadovnjake. Nadaljni važen gospodarski činitelj Hrvatske je živinoreja, posebno ovčereja, govedoreja in svinjereja. Nadaljni viri narodnega bogastva so veliki gozdovi, ki obsegajo nad 4 milijone hektarjev, to je tretjino celotnega ozemlja in rudniki. Najvažnejši so premogokopi, železni rudniki in rudniki bauksita in aluminija, kateri so do leta 1938. dosegli precejšnjo produkcijo.

Makedonci se vračajo v svojo domovino

Sofija, 18. junija. s. Listi poročajo, da so se pripadniki makedonske manjšine pričeli vračati iz raznih predelov Srbije v svoje domače kraje. Iz Beograda sta že krenila dva posebna vlaka Makedoncev, ki se nameravajo spet naseliti v Makedoniji.

Prva obletnica novega režima v Franciji

Vichy, 18. junija. s. Ob priliki prve obletnice novega režima v Franciji je imel maršal Petain govor, ki so ga prenašale francoske radijske postaje. Maršal je priznal resne težave, s katerimi se mora boriti francoski narod, pozval pa je Francoze, naj zaupajo vladi, da bo dosegel obnovu Francije in naj se prepričajo, da se je delo za obnovu dejansko že pričelo. Maršal je izrazil svoje prepričanje, da bo Francija izšla iz strašne nesreče, v kateri se je znašla pred letom dni.

Sodelovanje francoske in nemške industrije

Pariz, 18. jun. d. Med nemškimi in francoskimi industrijskimi podjetji za izdelovanje orodja je bil dosežen sporazum za ožje sodelovanje, na podlagi katerega bo postopek produkcije izenačen ter bo omogočeno povečanje produkcije v francoskih tovarnah.

Nemška Bela knjiga

Berlin, 18. jun. (Velebit). Zunanje ministrstvo je objavilo Belo knjigo št. VII, ki obsega 144 diplomatskih in vojaških dokumentov, nanašajočih se na Balkan. So to večinoma dokumenti, ki so bili zaplenjeni lani o priliki zasedbe Francije. Iz njih je razvidno, kaj vse je Anglija storila, da zaplete Balkan v vojno. Med tem, ko je Nemčija storila vse, da prepreči, da bi se bivša Jugoslavija zapletla v vojno, je Anglija v veliki meri računala pri izvedbi svojih načrtov na pomoč srbskih vojaških krogov.

Anche per gli uffici pubblici è obbligatoria la presentazione agli organi della Banca d'Italia della domanda di conversione redatta sull'apposito modello.

In base all'art. 5 del ripetuto R. Decreto, i possessori o comunque detentori di titoli emessi nell'ex Regno di Jugoslavia, dalle Stato e con garanzia dello Stato, da enti pubblici locali e da istituti di credito fondiario ed agrario dovranno, nei medesimi termini fissati per il cambio, costituirli in deposito di specie presso una azienda di credito di loro fiducia.

Detti titoli dovranno essere accompagnati da distinta in doppio esemplare i cui modelli saranno forniti dalle Banche depositarie nella quale essi saranno elencati in modo chiaro ed intelligibile, per specie e taglio, con indicazione dell'importo nominale e della decorrenza degli interessi di ciascun titolo, nonché con indicazione dell'importo nominale di ciascuna specie di titoli e di quello complessivo di tutti i titoli. I titoli stessi verranno ordinati secondo il loro numero progressivo dal più basso al più alto; un esemplare della distinta debitamente timbrato, datato e firmato, sarà restituito in segno di ricevuta all'esibitore. I depositanti possono fare la distinta in modelli da loro stessi predisposti, purché contenenti tutte le indicazioni di cui sopra.

Le aziende di credito, cui saranno affluiti i titoli per il deposito sopra menzionato, dovranno, il giorno successivo alla scadenza del termine per il deposito, comunicare telegraficamente all'Ispettore del Tesoro presso l'Alto Commissariato l'importo totale dei titoli ricevuti in deposito ivi compresi quelli di loro proprietà, per i quali avranno rilasciata ricevuta a se stesse, ed inviare entro i tre giorni successivi un elenco contenente i nominativi dei depositanti, la specie e l'importo dei titoli complessivamente depositati.

Fino a tutto il giorno 26 giugno 1941-XIX è rigorosamente vietata l'introduzione nei nuovi territori annessi — per qualsiasi causa e per qualsiasi importo — delle valute e dei titoli soggetti, rispettivamente, alla conversione od al deposito.

Nei confronti di coloro che si renderanno responsabili di infrazioni alle suindicate disposizioni sarà applicata la totale confisca dei valori che avranno formato oggetto di contravvenzione, salva l'applicazione delle maggiori sanzioni previste dalle vigenti disposizioni doganali e penali.

Lubiana, 18 giugno 1941-XIX.

L'Alto Commissario: EMILIO GRAZIOLI

kakor tudi z navedbo imenih zneska vsake vrste vrednostnih papirjev in skupnega imenih zneska vseh papirjev. Vrednostni papirji naj se razvrstijo po njih navedbi številki od najnižje do najvišje; en primerik spiska, pravilno štampiljiran, datiran in podpisan, se vrne predložitelj kot prejemno potrdilo. Poloniki lahko napravijo spisek na obrazcih, ki si jih pripravijo sami, da le obsegajo vse zgoraj naštetih podatke.

Denarni navedbi, ki prejamejo vrednostne papirje v zgoraj omenjeni položaj, morajo naslednji dan po poteku roka za položbo brzojavno sporočiti zakladnemu nadzorniku pri Visokem komisariatu celokupni znesek vrednostnih papirjev, prevzetih v polož, prištevši k tem lastne, katerih prevzem potrdijo sami sebi, in poslati v naslednjih treh dneh spisek z imeni polonikov, vrsto in zneski vrednostnih papirjev, kolikor je bilo vsega položenih.

Do vstopa dne 26. junija 1941. je najstrože prepovedan vnos denarja in vrednostnih papirjev, zavezanosti zamenjavi oziroma položbi, na novo priključena ozemlja po kakršnem koli naslovu in za kakršen koli znesek.

Zoper vse, ki zakrivajo kršitev gornjih predpisov, se odredi popolna zaplomba vrednostnih papirjev, glede katerih se prestopok stori, nekaravno višjim kazenskim odredbam po veljajočih carinskih in kazenskih predpisih.

Ljubljana 18. junija 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

EMILIO GRAZIOLI

Kakšen bi bil „angleški mir“

Rim, 18. junija. Glede na angleški mir in pravico, ki sta bila proglašena med drugimi za cilj sedanje vojne na tragikomnem zborovanju v palači Sv. Jakoba, je neki angleški list objavil nekaj podatkov, ki kažejo na oligarhično duševnost Angležev. List pravi, da se bo v Evropi ustanovilo poleg onih, ki so doslej obstajale, 18 novih držav. Nemčija naj bi se razdelila na 7 ali 8 držav. Angleška oligarhija bi potem takem rada razdrobila

Evropo v 30 malih držav, ki bi bile vse gospodarsko in finančno odvisne od Londona. Angleška oligarhija vidi v tej razdrobitvi Evrope jamstvo za svojo varnost. Evropa pa bi v takem primeru stvarno dobila napol kolonialni značaj tržišč, ki bi bila vsa odvisna od velikega londonskega trga. Mesto da bi se po vojni dosegel kakršenkoli napredek, hoče angleška oligarhija pogajati Evropo nazaj v čase 30-letne vojne.

Boji v Siriji

Beirut, 18. junija. Vrhovno poveljstvo francoskih sil na vzhodu je izdalo naslednje službeno poročilo:

Na morju pred Beirutom je prišlo do spopada med francoskimi vojnimi ladjami in angleškimi brodomi, ki je bilo sestavljeno iz dveh križark, 4 torpiljark in 2 rušilcev. Francoske ladje niso bile poškodovane.

Francoske oborožene sile so v svojem protinapadu v Siriji in južnem Libanonu dosegle uspehe v pokrajinah Kuneitri, Aseradu in Kerdžajanu. Na sektorju pri Kišveju se je davi sprožil francoski napad in so čete zavzele nekaj ozemlja. Na področju pri Sidonu se položaj ni spremenil.

Francoska letala in hidroavijoni so še nadalje razvijala intenzivno akcijo na vsem bojišču ter so izvedle številne izvidniške in napadalne polete. Zelo uspešno je bilo napadenih več točk v sovražnem zaledju.

Beirut, 18. junija. Dva ob zori so dve sovražni križarki in 4 torpiljark obkrožile 2 francoski torpiljarki, ki sta bili zasidrani na svojem oporišču. Angleški napad se je izjalovil.

Vichy, 18. junija. Agencija OFI poroča, da so francoske čete v južni Siriji znatno povečale svoje doslej dosežene uspehe. Oddelki, ki jih podpirajo izvidniška letala in bombniki, so posebno odločno napadali na področjih na Ezreji, Kuneitri in v južnem Libanonu pri Mersajumu. Zavzeli so vse sovražne postojanke v smislu ukazov svojih poveljstev. Prodrli so tudi na sovražno ozemlje. Kletalske sile so bile na izvidniških poletih vse do puščavskih ozemelj. Pri Damasku in blizu Dereje so bombniki uspešno bombardirali sovražne oddelke na pohodu in tanke.

La battaglia sul fronte di Sollum continua

Oltre 60 carri armati inglesi distrutti — 11 velivoli abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 17 giugno il seguente bollettino di guerra n. 377:

Nella notte sul 17 è stata bombardata la base navale di La Valletta.

Nell'Africa settentrionale la battaglia ha continuato, violenta per tutta la giornata di ieri sul fronte di Sollum. Il nemico, contrattaccato dalle forze corazzate

italo-tedesche, ha subito perdite notevoli. Nella sola prima giornata della battaglia sono stati distrutti oltre 60 carri armati inglesi. Formazioni aeree italo-tedesche hanno attivamente cooperato con le forze terrestri distruggendo e danneggiando numerosi mezzi meccanizzati. In combattimenti aerei sono stati abbattuti 11 velivoli britannici.

Aerei nemici hanno bombardato alcune località del Bengasi.

Nell'Africa orientale, nel Galla e Sidamo, continuano i previsti movimenti delle nostre truppe ostacolate dal mal tempo.

Nulla di nuovo negli altri scacchieri.

Na fronti pri Solumu se bitka nadaljuje

Nad 60 angleških tankov uničenih — 11 letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 17. junija naslednje 377. vojno poročilo:

V noči na 17. t. m. je bilo bombardirano mornariško oporišče La Valletta.

V Severni Afriki se je srdita bitka na fronti pri Tobruku nadaljevala ves večer. Sovražnik, proti kateremu so italijansko-nemške oklopne sile izvedle protinapade, je utrpel znatne izgube. Samo v prvem dnevu bitke je bilo uničenih nad 60 angleških oklopnih vozil.

Italijansko-nemški letalski oddelki so aktivno sodelovali s kopnimi vojskami in so uničili ter poškodovali številna mehanizirana prevozna sredstva. V letalskih bitkah je bilo sestreljenih 11 angleških letal.

Sovražna letala so bombardirala nekaj krajev v pokrajini pri Bengaziju.

V Vzhodni Afriki se v Gali in Sidamu nadaljujejo predvideni pokreti naših čet, ki jih ovira slabo vreme.

Na drugih bojiščih ničesar novega.

Z bojišča, 18. junija. Kakor beleži večerajšnje službeno vojno poročilo, so nemški bombniki tudi v predpretekli noči hudo napadli Valletto. Napad je bil nadvse uspešen. Pristaniški bazen, skladišča in druge pristaniške naprave so bile hudo poškodovane od cele vrste srednje velikih bomb. Nastal je tudi večji požar. Angleška protiletalska obramba je bila slabotna. Ko so italijanska letala končala svojo nalogo, so se vsa vrnila na svoja oporišča.

Berlin, 18. jun. d. Dodatno k večerajšnjemu vojnemu poročilu o boji pri Sollumu javljajo, da so Angleži poslali v boj tako v Siriji, kakor tudi ob libijski meji znatna ojačenja. Ob libijski meji so sedaj v teku ostri boji. Angleži so najbrž upali na bliskovit uspeh, ki pa se ni posrečil. Vsekakor pa pomeni angleški novi napad pri Sollumu začetek večje ofenzive. Značilno je, da navajajo zadnja nemška vojna poročila, da je bilo v boji pri Sollumu uničenih več angleških oklopnih vozil nego v največji dosedanj biški med tanki v zgodovini, ki se je vršila v svetovni vojni leta 1917. pri Cambrai v Franciji. Niti v poročilih o bojih lani v Franciji ni bilo omenjenih toliko oklopnih vozil nego sedaj v boji pri Sollumu.

Berlin, 18. jun. d. Večeraj so nemška borbena in strmoglavna letala južno od Capuzza izvedla uspešne napade na angleška oklopna vozila. Opaženih je bilo več eksplozij in požarov. Mnogo oklopnih vozil je bilo uničenih.

Rim, 18. junija. s. Potem ko je bila pregnana iz Grčije in Krete, je Anglija znova vsa svoja oklopna vozila koncentrirala v Egiptu z namenom, da bi mogla doseči vsaj en uspeh in razrahljati zanko, ki se vedno ožje ovija okoli angleških čet na Bliznjem vzhodu. V prvi polovici junija se prihajala angleška ojačenja, zlasti oklopni oddelki, v vedno večjem številu na fronto pri Sollumu. Ti pokreti, ki jih je italijansko in nemško letalstvo stalno kontroliralo, so ustvarili že pred časom pri vrhovnem poveljstvu držav osi vtis, da sovražnik pripravlja napad. Namen je bil tudi tedaj isti kakor pri prejšnji akciji, namreč probo naših vzhodnih postojank in poskus prodora do Tobruka, da bi bile na ta način obkrožene in katerih položaj je zaradi nemogućnosti pošiljanja ojačen ter zaradi stalnih izgub, ki jih trpe pod letalskimi in kopnimi napadi, vedno bolj kritičen.

Dne 14. t. m. je javilo naše letalstvo, da so sovražni pokreti ojačeni, iz česar je vrhovno poveljstvo skoro s sigurnostjo sklepal, da se bo sovražni napad neposredno pričel. Zato so se italijanske in nemške čete s primerno raznestivijo pripravile na sovražno akcijo. Ni bilo treba dolgo čakati, kajti že ob 14. naslednjega dne, 15. junija je sovražnik z nad 200 oklopnimi vozili napadel naše postojanke v dveh smer-

reh: prva skupina ob obali, sestojala iz ene oklopne brigade, je operirala dalje proti jugu na fronti Sidi Omar — druga notranja skupina, ki je sestojala iz ene oklopne brigade, je operirala dalje proti jugu na fronti Sidi Omar — Sidi Sulejman. Dne 15. junija ves dan je besnela bitka na vseh frontah. Zvečer po ostrih bojih so ohranile naše čete svoje postojanke intaktno, medtem ko je sovražnik izgubil približno tretjino svojih najboljših sil, preko 60 oklopnih vozil ter je bil prisiljen prenehati z napadom. Že od prvega dne je bil na ta način izid bitke za nasprotnika resno postavljen v dvom. Ob zori dne 16. junija je italijansko-nemško vrhovno poveljstvo, medtem ko je s nekaj četami zaposlilo sovražnika frontalno, z drugimi motoriziranimi oddeli in oklopnimi silami izvedlo protipokrepe pri Sidi Omarju. Bitka se je ves čas s vse ostro nadaljevala. Čeprav so nastopile neizogibne spremembe v položaju, je bil položaj v splošnem za nas vedno jeno ugoden. Sovražnikove izgube so bile tudi z dne 16. t. m. ogromne. Mnogo izgub je pri-

zadele zlasti italijansko-nemško letalstvo, ki je ves dan z bombardiranjem in strojniškim obstreljevanjem napadalo sovražne čete.

Letalska bitka nad Kanalom

Berlin, 18. jun. s. V posebnem poročilu je nemško vrhovno poveljstvo objavilo, da je nemško letalstvo večeraj popoldne doseglo nad Rokavskim prelivom nov velik uspeh. Nemška letala so sestrelila 20 angleških lovcev, ki so se skušali približati francoski obali. Na nemški strani je bilo sestreljeno le eno letalo.

V zvezi s tem se je izvedelo, da so angleška letalska letala spremljala skupino angleških bombnikov. Bila so zelo številna. Bilo jih je zelo mnogo, približno dvakrat toliko kakor nemških lovcev, ki so jih zadržali. Nemški krogi smatrajo večerajšnji letalski spopad za definitivni dokaz premoči nemških letal že sprito okoliščine, da je bilo mogoče kljub manjšemu številu nemških aparatov sestreliti 20 od 100 angleških letal, medtem ko je nemško letalstvo izgubilo le en aparat.

Novo izzivanje Roosevelta

V posebni noti nemški vladi zahteva ukinitvev nemških konzulatov in drugih ustanov v Ameriki

Washington, 18. jun. ir. Dne 16. junija je poslala vlada Zedinjenih držav nemški vladi noto, v kateri javlja, da morajo vsi uradni nemški konzulatov v Zedinjenih državah, nadalje vsi uslužbenci nemške biblioteke v New Yorku, agencije Transocean in nemškega potovalnega urada zapustiti ozemlje Zedinjenih držav. Ameriška vlada navaja kot motiv za ta ukrep, češ da so nemški konzularni in drugi uradni neprijateljsko nastopali napram Zedinjenim državam.

Nemška vlada je poslala sedaj vladi Zedinjenih držav v odgovor noto, v kateri označuje postopanje ameriške vlade v tem primeru kot neutemeljeno in svojevoljno.

Nemška vlada protestira proti takemu postopanju in ugotavlja, da je nasprotno mednarodnim konvencijam.

Berlin, 18. junija. s. Ukrep, ki jih je izdal Roosevelt proti nemškim konzulatov, turističnim in železniškim uradom v Zedinjenih državah se tolmačijo v tukajšnjih političnih krogih kot novo premišljeno izzivanje, pa tudi kot ukrep, s katerim meni ameriški predsednik, da bo lahko opogumil Angleže. Nemčija bo zavzela svoje službeno stališče glede teh odredb že v kratkem. Službeni krogi ameriške ukrepe skrbno proučujejo. Listi so objavili o njih podrobna poročila.

Blokada imetja ameriških državljanov v Italiji in Nemčiji

Rim, 18. jun. s. Večeraj je »Službeni list« objavil zakonski dekret z odredbami glede imovine, ki jo imajo osebe ameriške nacionalne pripadnosti v Italiji. Ta ukrep je zakonita represalija proti odredbam, ki so bile izdane v Zedinjenih državah v škodo italijanskim interesom.

Berlin, 18. junija. s. V svrhu represalij proti podobnemu ukrepu, ki ga je izdala vlada v Washingtonu, je nemška vlada odredila blokado vse imovine državljanov Zedinjenih držav, ki je na nemškem ozemlju. Ta ukrep se je takoj uveljavil.

Vrhovni poveljnik čet na Egejskem morju general Bastico obiskal Kreto

Kreta, 18. junija. s. Italijanske čete, ki so zavzele vzhodni del Krete v poslednji fazi bitke v vzhodnem Sredozemlju, je večeraj pregledal njihov vrhovni poveljnik armijski general Hektor Bastico. General Bastico je prišel s hidroavijonom z Rodosa. Ko je letalo pristalo, so ga pozdravili poveljniki okupacijskih čet v družbi svojega generalnega štaba, poveljnik mornariškega oporišča na Kreti in zastopniki civilnih oblasti. Z avtomobilom se je nato odpeljal k italijanskim posadkam na otoku. Grško prebivalstvo, ki se je vrnilo na svoje domove in k delu, ga je pozdravljalo na rimski način.

V Hiraetpi, kjer je še opaziti sledove napadov letalskih sil osi, ga je pozdravil tamkajšnji župan in mu je izrazil zahvalo za pomoč, ki jo je dalo italijansko vojno poveljstvo prebivalstvu. Generala Bastica

so oddelki vojaštva povsod navdušeno sprejeli. Vrhovni poveljnik oboroženih sil na Egejskem morju je ponovno pohvalil posamezne oddelke. Bivšim italijanskim ujetnikom, ki so jih na Kreti osvobodili, je sporočil, da jim bo orožje vrnjeno in da bodo spet uvrščeni v vojsko. Vojake je opozoril na obljubo, ki so mu jo dali, preden so se odpravili v borbo na Kreti, da bodo zmagali. Poudaril je, da so to obljubo v polni meri izpolnili. Njihova častna dolžnost pa je, da dajo domovini, če bi jih pozvala kam drugam, še desetkrat več. Vojaki oddelki so po njegovih govorih povsod navdušeno vzklikli Kralju in Cesarju ter Duceju.

General Bastico je bil tudi v Hiraetli, kjer se je sestel s poveljnikom nemških čet na Kreti. Zvečer se je vrnil na Rodos.

Ljudske predstave v Drami

Letos vlada kljub polnemu času za gledališke predstave nenavadno zanimanje, o čemer pričajo domala stalno razprodane hiše. Zato bo igrala naša Drama tudi še po uradnem sklepu sezone, ko bodo odigrane vse predstave za abonente. Zadnja abonentska predstava v Drami bo v četrtek 19. t. m.

V načrtu so ponovitve najuspešnejših predstav zadnjih dveh sezon, in sicer dela klasikov, italijanskih, slovenskih in drugih dramatikov. To so: Shakespeareova dela »Othello«, »Romeo in Julija« ter »Komedija zmešnjav« in Schillerjevo »Kovarstvo in ljubezen«. Izmed italijanskih del bodo uprizorjena »Pragova« »Zaprti vrata«, Benediktijev »Trideset sekund ljubezni« in »Rde-

če rož« ter Camasa in Oxilla »Bog z vami, mlada leta!«. Od slovenskih iger bodo zastopane Kozakova »Lepa Vida«, Milčinskaga »Cigani«, Detelov »Učenjak« ter Golliev mladinski igr »Princeska in pastirček« in »Snežuljčica«. Od tujih dramatikov pridejo na vrsto: Klavund: »Krog s kredo« in »Praznik cvetočih češenj«, Gogolj »Revizor«, Gehri »Šesto nadstropje«, Vuolijoki »Žene na Niskavuortu« in Schönthan: »Ugrabljene Sabine« ter mladinska predstava: Burnettova »Mali lord«.

Predstave bodo izven abonmaja, ljudske predstave, po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Vršile se bodo v običajnem večernem času ob 19.30. Na ta način bo vsakomur omogočen obisk najuspešnejših iger preteklih sezon.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

T

Globoko užaloščeni javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretresljivo vest, da smo izgubili za vedno naše najdražje, naše vse, našo nadvse ljubljeno, nenadomestljivo ženo, zlato mamico, sestro, teto in svakinjo, gospo

Sunara Ano
roj. ŠKARICA

posestnica in gostilničarka

K večnemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 19. junija 1941 ob 5. uri popoldne z žal — kapele Sv. Nikolaja — k Sv. Križu, kjer jo položimo v začasno grobnico.

Ljubljana, dne 17. junija 1941.

Globoko žaljujoči:

IVO, mož; TONKA, hčerka
in ostalo sorodstvo

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Umrla nam je nadvse ljubljena, predobra žena, mati, babica, teta in tačca, gospa

Marija Sičeva

Pogreb bo v četrtek, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne z žal — kapele Sv. Frančiška — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. junija 1941.

Redčinci: SK, KARLIN, GUZELJ

Kje se bomo letos kopali?

Ljubljanska kopališča in kraji z zdravilnim podnebjem v ljubljanski okolici

Ljubljana, 18. junija. Čeprav so nekateri letos pesimistični o vremenu, bo vendar tudi prihodnje tedne in mesece precej solnčnih dni ter bo dovolj prilike za solne in vodne kopeli. Kopalna sezona pomeni mešanico izredno mnogo; kopanje na prostem je postalo življenjska potreba mestnega prebivalstva, ki se sicer giblje mnogo pre malo na zraku in skuša pobiti nadomestiti, kar pograba v dolgih hladnih, meglenih in deževnih mesecih. Kmečko prebivalstvo ne čuti posebne potrebe po gibanju na zraku in solncu od prostem časa, ker je sicer pri delu skoraj stalno na prostem, zato tudi ne more razumeti, zakaj meščani silijo tako k vodi in se »sprazijo« na solncu. Mislijo, da so to meščanske muhe, ker pač »meščani« ne vedo kaj početi od samega dolgočasnja. V resnici pa žene meščane nagon po ohranitvi zdravja in naravo, pač dokler so še dovolj zdravi ter zvezani z naravo; ko so že povsem odtujeni naravi, se jim zde že navadni sprehoji preutruditi, solnce pa zamenjajo z električnim obsevanjem.

LJUBLJANA IMA PREMALO KOPALIŠČ

Ni še dolgo, ko je imela Ljubljana samo nekaj letnih kopališč in še tista so bila zelo primitivna. V poštavi sta v glavnem prihajali kopališča na Ljubljani in Gradaščici. Šele, ko je Ljubljana dobila splošno kopališče Ilirije, smo lahko govorili o večjem, lepem letnem kopališču. Eno samo letno kopališče za tako velik kraj pa seveda ni dovolj, čeprav je veliko ter v resnici moderno. Prejšnje čase meščani niso tako pogrešali urejenih letnih kopališč, ker je bilo v mestni okolici dovolj prostora za kopanje na prostem ob rekah, med prostiranimi travniki in vabljivimi gribi. Tedaj se nista bila regulirana Mali graben in Gradaščica, priljubljeno so pa bili celo bregovi Ljubljanice v Trnovem in na Prulah. Mnogo kopalec se je tudi vozilo kopat k Sori in zelo so bila obiskana savska kopališča od Mednega do Tomačevega, a še več kopalec se je zadovoljilo s solnčno kopeljo na prodnatih, neurejenih savskih bregovih.

KOLIKO KOPALIŠČ BI BILO TREBA?

Težko je reči, koliko kopališč bi bilo treba, če bi se jih naj posluževali vsi ti kopalci, ki so se razkropili po Posavju, Mestnem logu in na Gorenjskem. Razumljivo je,

da bi Ljubljana ne zmogla vseh stroškov za več letnih kopališč. Bilo bi pa tudi najbrž tveganje urediti več kopališč zaradi tega, ker bi ljudje še vedno iskali kraje za kopanje v prosti naravi. Vstopnina v kopališča bi morala biti tako nizka, da bi se investicije in obratovalni stroški ne krili, če bi se hoteli privabiti čim več ljudi. S tem seveda ni rečeno, da Ljubljana ne potrebuje več nobenega večjega letnega kopališča. Vsekakor je zelo potrebno, da uredi veliko kopališče v Kolesiji. Znano je, da so že začeli delati ter da bo v resnici urednjen velikopotezni načrt. To bo prvo ljubljansko ljudsko letno kopališče v pravem pomenu besede ter tudi precej veliko. Ljubljana bo poleg imela dve večji letni kopališči. Seveda to še ni dovolj. Nedvomno bi bilo potrebno še vsaj eno večje kopališče, pristopno vsem. Toda zanj bi se težko našli primeren prostor. Zna se, da zamisel o ureditvi velikega kopališča v kotu med Gruberjevim prekopom in Ljubljano. Ta načrt so pa opustili.

NA DESNEM BREGU SAVE

Sava letos ne bo privlačevala toliko kopalec iz Ljubljane kakor prejšnja leta. Kopali se bodo le na desnem bregu od Jezice navzdol. Sava je bila posebno priljubljena med številnimi kopali, čeprav se navadno pozno ogreje in je precej mrzlejša od Sore. Meščani, ki stanujejo v severnem delu mesta, so imeli najbližje do Save. Razen tega so se kopali lahko posluževali ugodnih avtobusnih zvez, kdor pa je imel kolo, je napravil le kratek »skok« do Save. Še skoraj bolj kakor voda sama so mnoge kopalec privlačevali savski sončni bregovi. Včasih je voda nanesla tudi finejšega peska, vendar se kopanci niso balli tudi ostrejšega proda. Zdelo se jim je, da sije ob Savi povsem drugačno solnce, skoraj kakor na Gorenjskem, ter da je zrak mnogo bolj svež od ljubljanskega. Ozračje vzdolž Save med Mednim in Sv. Jakobom ima v resnici nekaj posebnega na sebi, kar je ugotovil dr. Z. Lapajne.

PROTIVJETIČNI KLIMATI

Na izredno zanimiva dognanja dr. Lapajne o protivjetični klimati smo opozorili pred leti čitatelje. V ljubljanski okolici je jetika zelo različno razširjena, kar se je posebno očito pokazalo l. 1937, ko so izvedli tuberkulinizacijo na šolarjih po

šolah v okraju Ljubljana okolica. Posebno zanimiva je bila ugotovitev, da so najbolj zdravi kraji vzdolž Save. Tako n. pr. v Senčah ni bilo nobenega primera pozitivne tuberkulinske reakcije, v Pirničah je bilo 1,5% pozitivnih reakcij, v Černdah 2,2, na Dolskem 5,3, pri Sv. Jakobu 7%, v St. Vidu 7,8, na Rudniku 9,4, v Sostrem 11,5, Tomilju 16, na Igu 17,7, v Iški vasi 28,5, na Brezovici 29,2, v Preserju 39,8, v Borovnici 42,6, Dobrovi 51,1 in na Vrhniki celo 65,1%. Največja okuženost je torej na Vrhniki, najmanjša pa v vaseh ob Savi. Kraje ob Savi, kjer ni jetike, je dr. Z. Lapajne imenoval klima tuberkulinska avertena, klimati, ki varujejo pred obolenji za jetiko. Koristno bi bilo, da bi ta dognanja praktično izkoristili meščani, zlasti, ko izbirajo kraje za kopanje ali počitnice.

DA NE BO KOPANJE BOLJ ŠKODOVALO KAKOR KORISTILO

Ko je solnčenje in kopanje postalo po vojni velika moda — čeprav so se ljudje kopali tudi prejšnja stoletja — so mnogi tudi tu zelo pretravali. Zalegla niso niti opozorila zdravnikov, ki so svarili, posebno pljučno bole, naj se ne solnčijo preveč. Nekateri bolniki solnčenje sploh ne preneso. Pretiravano in nesmotno solnčenje pa pogosto škoduje tudi povsem zdravim ljudem. Večina kopalec misli, da je ožgana koža najboljši znak zdravja, ne vedo pa, da solnčenje zahteva vsako leto zelo mnogo žrtve. To je razvidno tudi iz statističnih podatkov v umrljivosti pljučno bolnih; največ jim umira ob koncu kopalne sezone zaradi pljučnih krvavitev kot posledice solnčenja. Povedati je pa tudi treba, da zdravnik še vedno ne soglašajo o koristnosti solnčenja za človeški organizem. Nekateri celo trde, da je solnčenje škodljivo tudi zdravim, med tem ko drugi dokazujejo, kako izpodbujajoče vplivajo solnčni, predvsem ultravijolični žarki, na človeško telo. Vsi pa soglašajo, da pretirano solnčenje škoduje in da je nevarno pri prvem solnčenju ostati dolgo na solncu.

Lepega vremena bo v letošnjem poletju, — upajmo — vsaj toliko, da bo pretirano solnčenje škodovalo mnogim kopalcem. Zato je pač potrebno opozoriti, naj bodo previdni in naj se zavedajo, da škoduje vse, najsi je še tako koristno, češar koli je preveč.

glini kamni rubini, safirji, smaragdi itd. Tega plašča pa še ni več v cerkvi oz. v gradu, ker je zginil neznano kam. V turjaškem gradu je kamnita plošča, ki predstavlja Rozamundo Turjaško, katero so Turki odpeljali leta 1528 s seboj. Pred gradom stoji stara veličastna lipa. Ako bi ta lipa mogla govoriti, bi nam pripovedovala marsikatero veselo in žalostno zgodbo. Pod to lipo se je v času tlačenja vršila vsako leto birma za turjaške podložnike. Grad so sezidali slovenski kmetje tlačani leta 1087.

3000 svatov

V Barceloni so imeli nedavno cigansko svetbo, ki je vzbudila zanimanje po vsej deželi. Ženin in nevesta sta bila iz premožnih ciganskih rodbin. Okrog sebe sta hotela imeti vse prijatelje in sorodnike. Zato niso bili povabljeni samo v Barceloni živeči sorodniki, temveč tudi sorodniki in prijatelji iz vse Katalonije in celo iz Balearov. Iz Katalonije je prišlo na svetbo 2.000 cigánov, samo iz Mallorce se jih je pripeljalo 200. Vseh svatov je bilo okrog 3.000. Temu primerno so bili seveda tudi stroški.

Eden najlepših krajev Dolenjske

je Čatež, kamor posebno zdaj radi hodijo Ljubljanci na izlete

Tre giganti sotto un albero fiorito a Čatež — Trije izletniki pod cvetočim drevesom na Čatežu

Trebnje, 17. junija.

Čatež na Dolenjskem, prav prijeten, priljubljen in mnogo obiskovan izletniški kraj je sedaj vključen v Ljubljansko provinco in izletniki imajo zopet priliko hoditi na izlete na Čatež in v okolico, zlasti na Zaplaz, ki slovi med romarskim ljudstvom tudi kot zelo uvaževana božja pot.

Mnogi človekoljci Dolenjske Čatež že poznajo. Zlasti je precej Ljubljancov, ki so posekali Čatež že leto za letom in so se počutili tam kakor doma. Še več pa jih je, ki do zadnjega naših lepih dolenjskih krajev, tako tudi Čateža, sploh niso poznali.

Letalski kapetan Avgust Nežmah

Padel je na letališču Rajlovcu pri Sarajevu

Ljubljana, 18. junija. V seznamu padlih, ki ga je te dni objavil Rdeči križ, je bilo tudi ime letalskega kapetana II. kl. Avgusta Nežmaha, ki je padel takoj prvi dan vojne 6. aprila na letališču Rajlovcu pri Sarajevu. Bomba iz nemškega bombnika je eksplodirala tik pred njim, ko je bežal v zaklonišče in drobno so mu nazersarili levo stran prsi. Imel je še toliko moči, da je sam odšel v ambulanco, kamor se je zatekel še več drugih ranjenec. Čeprav je bil težko ranjen, je potrpežljivo in junaško čakal, da prišel na vrsto. Ko mu je vojaški zdravnik odpel skupnje, se je sedel — izgubil je bil preveč krvi. Naglo so napravili transfuzijo krvi, toda bilo je že prepozno: kapetan Nežmah je potem izdihnil. Star je bil 35 let.

Nežmah je bil kurjač v kurilnici državnih železnic v Ljubljani. Kmalu po prevratu se je pa javil v podoficerško šolo, ki jo je dovršil z odličnim uspehom. Javil se je k letalcem. Zaradi svojih sposobnosti, smelosti in znanja je kmalu postal nastavnik letanja v pilotski šoli v Novem Sadu. Tam je napravil izpit za podporočnika in v Novem Sadu si je ustvaril tudi domače ognjišče. Kot letalski podporočnik je bil dodeljen enici v Zagrebu. Iz Zagreba je

bil poslan kot poročnik za poveljnika I. trenazne eskadrole v Ljubljani, kjer je ostal tri leta.

Poročnik Nežmah si je tu zaradi svoje vednosti, se bolj pa zaradi svoje smelosti in temeljitega znanja kmalu pridobil simpatije vseh, ki so ga poznali. Ker se je moral prijaviti za kapetanski izpit, je bil zopet premeščen v Zagreb. V Zagrebu je napravil izpit za kapetana, hkrati pa je absolviral tudi šolo v streljanju v Beli cerkvi. Nekaj časa je služil še v Zagrebu, od koder je bil premeščen v Skopje, od tam pa v pilotsko šolo za letanje v oblikih. Absolviraj je ves pouk, potreben letalca za popolno tehnično izpopolnitev in spadal je med elito bivših jugoslovanskih letalcev, bil je as med našimi lovci. Kot odlični pilot in učitelj je vzgojil tudi več generacij letalskega naraščaja. Njegovo smelost smo večkrat občudovali tudi v Ljubljani, kjer je imel Nežmah velik krog prijateljev in znancev, zlasti med letalci.

Zdaj so njegova krila zlomljena. Nikdar več se ne bo dvignil v sinje višave, ki jih je tako ljubil, ugasnilo je mlado, kipeče življenje. Slava njegovemu spominu! Težko prizadeti soprogi in hčerki naše iskreno sožalje!

Koncert Glasbene Matice

Bil je vzorno pripravljen in njegov program je bil kvaliteten

Dirigent Mirko Polić

Ljubljana, 18. junija. Pevski zbor in Orkestralno društvo Glasbene Matice ljubljanske sta priredila v ponedeljek zvečer v veliki unionski dvorani koncert, ki so mu prisostvovali tudi najvišji dostojanstveni Eksc. Visoki Komisar Emilio Grazioli s svojo soprogo, General Armiljskega zbora Eksc. Mario Robotti in Divizijski General Orlando. Koncert je v prvem delu obsegal skladbe znamenitega J. Petelinja-Gallusa, mojstra polifonega tvorjenja. Iz njegovih zborov, ki so do največjih potankosti precizni, jasni in oblikovno dovršeni, odseva notranja veličina zgradbe in poduhovljenega doživljanja, kar se združuje v enoto dognane, estetsko visoko kvalitativne celote. Ob 350-letnici Gallusove smrti je pevski zbor GM izvajal nekaj njegovih najboljših del: osemglasne motete Pater noster, Ave Maria in Laus et perennis gloria, striglasno moteto za moški zbor Vae nobis, 4-glasni ženski zbor Pueri concinite, 4-glasni madrigal Adulescentulus cum ego in 8-glasni madrigal Planzti David rex Abacur ter končno 12-glasno moteto Alleluia! Cantate Domino; deloma so tu skladbe v obliki dveh ali troh mešanih zborov in vse vzbujajo občudovanje močnega povezanosti notranje ter vnanje sleditve. Pevski zbor GM jih je prikazal z vsemi potrebnimi oblikovnimi in dinamičnimi ter vsebinskimi finessami; bil je zgločen, v izgovorjavi jasn, intonativno čist in z ozirom na pedine glasove ali zborске skupine v primernem sorazmerju. Vestno ga je nastudiral njegov stalni korepetitor Samo Hubad, dirigiral pa mu je Mirko Polić, ki je dal izvajanju odgovarjajoči stilni izraz.

V drugem delu koncerta je bil najprej na sporedu dal' Abacov »Concerto da chiesa«, dovršen tako po izrazu in po obliki, jasno pregledno, po melodiki razgiban in zanimiv. Sledila mu je Lajovecva »Pesem jeseni«, ki smo jo prvič slišali na enem izmed letošnjih koncertov MJMA; ta poslednja Lajovecva stvaritev je izredno bogata na izrazu in vsebuje mnogo močnih motivov, ki si sledijo pestro mešani, naslonjeni na zanimive, svojske zveneče harmonije. Prav pod vplivom tega melodičnega in harmoničnega bogatstva, ki kaže izrazito skladateljevo čustveno poglobljeno stopa oblika nekoliko v ozadje, vendar kljub morebitnemu drugačnemu smislu, za dovolj jasna, da mora potrditi vmišljalno graditve. Koncert je zaključil »Pesem jeseni« za klavir in orkester, po vtisu, ki ga je zapustil, menda ena najboljših avtorjevih instrumentalnih

skladb. Predvsem izstopa organska, logična povezanost, ki tudi med posameznimi stavki ni nikjer prekinjena; zato učinkuje v celoti kot trdna, dosledno grajena muzikalna stavba, v kateri je vse utemeljeno, precizirano in dokazljivo. Kakor oblikovno, pa vsebuje tudi mnoge vsebinske vrednote ter dokazuje vidno skladateljevo čustveno stopnjevitost, zlasti v melodično široko zasnovanem drugem stavku. Melodično in harmonično je omejeno škerjančevo delo usmerjeno v smislu, kot ga poznamo iz njegovih prejšnjih tvor; vendar se mi zdi, da sta v »Koncertu za klavir in orkester« dosegla ta dva činitelja popolnejšo kristalizacijo, ki dobro označuje tudi skladateljev lastni izraz. Nedvomno predstavlja navedeno delo, ki ga odlikuje izvrstna in zelo učinkovita instrumentacija, eno najbolj kvalitetnih del slovenske orkestralne literature. V njem je zlasti zanimiv klavirski part, ki nudi mnogo izraznih možnosti, je pisan izrazito pianistično in dosega po tehničnih zahtevkih svoj višek v tretjem stavku.

Ves orkestralni del je izvajal pomnoženi orkester Orkestralnega društva GH, ki je bil pripravljen zelo dobro in je tudi vsebinski zajel skladbo s potrebnim razumevanjem in živjetjem. Zlasti velja to za dal'Abacov »Concerto da chiesa« in za škerjančev »Koncert za klavir in orkester«, manj pa za Lajovecvo »Pesem jeseni«, ki je bila nekoliko preveč formalna in vsebinske razsežnosti niso bile izčrpane v tolikšni meri, kakor bi bilo potrebno za dosego vernega izraza. Med posameznimi instrumentalnimi skupinami je bil vzoren zlasti godalni korpus, ki je med vsemi dosegel tudi največjo zlitost in je kvalitativno izrazil izstopal. Orkestru je dirigiral Lucijan M. Škerjanec, ki je posameznim delom v poprej naznačenem smislu povečal potrebno pozornost in posredoval koncertu lepo izvajalno višino. Solistični klavirski part je v škerjančevem »koncertu« izvajal pianist Anton Trost, ki je s svojo tehnično dovršenostjo in mojstrsko poglavitvijo izkristaliziral vse finese in s tem dal »koncertu« prav posebni naglas kvalitete. Spet je dokumentiral to, kar poznamo pri njem že od prej: da zna vsebinsko graditi, da mu vsak ton posebej pomeni določeno vsebino in da te dognane tone, ki jim spričo svojega nastanka in doživljanja daje tudi posebni zvok ter barvo, navezuje in organski spaja v celoto, v kateri predstavlja skupnost in vsak posamezni gradilni člen muzikalno tvorbo estetske polnosti ter vsebinske zaključenosti. V smiselnem programu je razvijal vse dinamične in agogične danosti ter je s svojim izvajanjem že sam nudil poseben estetski užitek, hkratu pa je prispeval celotni skladbi visoko izvajalno stopnjo.

Druga pevska tekma v operi

Prirejena bo v nedeljo 6. julija na enak način kakor lani

Ljubljana, 18. junija. Lani ob sklepu sezone je vpejala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani kot novost pevska tekma, za se ne izvežbane pevce, z lepim materialom, ki so se pri tej priložnosti predstavili javnosti. Tekma je postala prava senzacija. Iz vse Slovenije in tudi iz drugih krajev, se je prijavilo tako veliko število pevcev, da sta se morala vršiti dva večera, na tretjem pa so nastopili najboljši tekmovalci s prvih dveh. Posebno razsodišče je izbralo z glasovnic, na katerih je občinstvo imenovalo tri najboljše pevce, tiste, ki so po mnenju strokovnjakov zaslužili posebno pozornost in jim razdelilo nagrade. Nagradjenih je bilo glede na množico lepih glasov 6 najboljših, in nekateri izmed njih so prejeli od banovine podporo za nadaljnji študij. Med njimi, ki se šolajo od lani pri raznih naših odličnih pevskih pedagogh so: Francka Hercova, ki se uči pri ravnatelju Betettu, Franc Langus se šola pri prof. Trostovi, Kornelija Müllerjeva pri prof. Lapajnetovi v Celju; Bogdana Stritarjeva, Franc Bauer in Katja Džanga pa študirajo pri prof. Adu Darianu na Drž. konservatoriju. Če bodo dopuščali čas in razmere bo do nastopili na samostojnem večeru, kjer bodo pokazali, kakšno stopnjo muzikalnega znanja so si v tem letu pridobili. Bilo bi za občinstvo prav gotovo zelo zanimivo ter za pevce in njihov razvoj vzpodbudno.

Letošnja pevska tekma se bo vršila na isti način kakor lanska. V ta namen obvešča uprava Narodnega gledališča člane pevskih in cerkvenih zborov, kakor tudi vse tiste, ki se zanimajo za petje, imajo lepe glasove in se želijo posvetiti pevskemu poklicu, naj se prijavijo do včerajš 1. julija na naslov uprave Narodnega gledališča v Ljubljani. Vsek tekmovalci naj sporoči v prijavi svoje ime, priimek, naslov, starost, poklic, lego glasu in dve pevski točki. Prva naj bi bila po možno, isti kaka značilna narodna pesem iz kraja, kjer tekmovalci prebiva, druga pa umet-

na pesem ali operna arija. Note za spremljavo mora prinesiti vsak tekmovalec s seboj. Nastopili bodo ob spremljevanju klavirja, ki ga bodo igrali naši operni dirigenti. Tekmovalci pa lahko pripeljejo spremljevalca tudi s seboj. Kakor lani bodo tudi letos priključene vstopnicam k predvzeti posebne glasovnice, na katere bo občinstvo po končani tekmi napisalo tri pevece v tistem vrstnem redu kot so mu najbolj ugajali. Posebno razsodišče bo izbralo izmed imenovanih tekmovalcev najboljši in jim prisodilo nagrade. Pri pevski tekmi gre za to, da izberejo gledališki strokovnjaki odgovarjajoče glasove, ki bi prišli za gledališki poklic v postev ter jih ohranjajo v evidenci za slučaj potrebe, ko bo treba izpopolniti pevsko mesto, bodisi v zboru, bodisi med solisti Operi. Kakor je pokazala dolgoletna izkušnja so zrasli mnogi najlepši glasovi, kar jih premore naša opera, iz podeljenja. Tekme se lahko udeležijo pevci in pevke vseh let glasov v starosti do 30. leta.

S prireditvijo, ki je v našem muzikalnem življenju posebnost, bodo imeli Ljubljanci 6. julija revijo pevcev, ki bo zelo pisana in bo prinesla zopet spremembo v naše glasbeno delo.

Zgodovinski dan na Turjaku

Ljubljana, 18. junija. »Sloveški Narod« je poročal, da je blizu Turjaka gora sv. Ahacija. Pred cerkvijo stoji stara lipa. Na nji pa ključ in vabi Ljubljancane kukavica. Prav lep izlet za Ljubljancane. Če ga nameravajo prirediti na to goro. Turjanci bodo v nedeljo praznovali zgodovinsko žeznanje v spomin na bitko in zmago nad Turki leta 1593 pri Sisku.

Pred 70 leti so bili zelo ponosni na cerkev sv. Ahacija, ker je na ta dan našniknjal v plašč, ki ga je pred 400 leti nosil sam turški paša. Plašč je bil iz samega turškega zlata ter posejan z dra-

Nakaznice za krušno moko, riž in testenine

bodo po razpisu Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino uvedene 21. junija. Veak državljani, ki stalno živijo v ljubljanski občini, bo imel ne glede na starost ali spol pravico na eno živilsko nakaznico, glasečo se na njegovo ime, za nabavo 6 kg krušne moke ali 7,5 kg kruha, poleg tega pa še 1 kg riža in 1 kg testenin na mesec. Pridelovalci žita z družinami in posli ter tudi tisti, ki imajo zalogo moke, pa bodo imeli pravico samo na 1 kg riža na mesec ter jim bo zato izročena živilska nakaznica brez odrezkov za moko ali kruh in testenine. Mestni preskrbovalni urad v Ljubljani bo upravičenim razdelil karte na podlagi doseganega popisa in prijavi s posredovanjem trgovcev. V ta namen mestni preskrbovalni urad vabi vse ljubljanske trgovce na drobno, naj za svoje odjemalce pridejo po živilske nakaznice v četrtek 19. junija v II. nadstropje Mestnega doma, in sicer od 12. ure do 2. ure popoldne od 14. do 18. ure. Opozarjamo trgovce, da bodo zaradi preprečenja navala dobili živilske nakaznice izključno samo po tem razporedu. Obenem bodo dobili trgovci za plačilo v gotovini tudi nakaznice za akontacijo moke, in sicer najmanj po dve vreči po 100 kg, trgovci z večjim številom odjemalcev pa več. Vse prebivalstvo pa opozarjamo, naj ne pričakuje, da bi na junjske nakaznice dobilo živila za ves mesec, temveč jih bo dobilo seveda samo za dneve od 21. do 30. junija, torej samo tretjino za ves mesec junij določene količine moke ali kruha ter testenin in riža, kar bo razvidno tudi z nakaznic za ta mesec.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

Rdeči križ poroča

Poštno ravnateljstvo nam je na našo prošnjo glede odpreme paketov za inozemstvo odgovorilo:

Do nadaljnjega je iz tukajšnjega območja odprta samo pisarniški promet za inozemstvo. Tako je za sedaj mogoče odpravljati le pisemske pošiljke za vojne ujetnike za razne države. Pošiljke so seveda oprsčene poštnine, bodisi da jih pošilja Rdeči križ sam ali pa privatniki.

Pošiljke, naslovljene direktno na vojne ujetnike, morajo imeti poleg natančnega naslova ujetnikov tudi še označbo (šifro), in sicer na levi strani zgoraj »Prisonnier de guerre«, na levi spodaj pa »Franc de porte«.

Vse take pošiljke za katerokoli državo se odpravljajo iz tukajšnje province v notranjost Italije, od koder jih potem usmerjajo v namembne kraje.

Ko pa bo mogoč paketni promet, bomo javnost pravočasno obvestili.

Na Rdeči križ je prišlo nekaj obvestil. Svoje naprosamo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22 b:

• Dobrič Stevan, Kovač Silva, Lapajne Janko, Markovici Zora, Petrič Ivo, Rudan Lojze, Sosič Milan, Šepc Slavko, Trifunović Ilija, Urbič Drago, Zupancič Edika.

Naprosamo g. Franca Ajdiča, Podmilščakova 15, da dvigne obvestilo o g. inž. Srečkovcu.

Gdč. štefica Jug iz Laškega javlja, da je po eksploziji v Smederevu ostala živa in zdrava.

Naprosamo g. Kurenta, stanujočega na Gradu, da se javi v pisarni zaradi nekih informacij.

Promet na živilskem trgu Povpraševanje po sočivju — Domače zelenjave na izbiro Malo domačega sadja

Ljubljana, 18. junija
Zadnje dni opažamo, da gospodinjne ne prihajajo na trg več v takšnih množicah kakor so prej nekaj časa. Zda je ob sredah manj živahno predvsem zaradi tega, ker je brezmesni dan. Ko je napredaj meso, prihajajo na trg mnoge gospodinjne, ki bi jih sicer zaradi same zelenjave in sočivja ne bilo.

Prejšnje tedne se je zdelo zelenjava kupovalcem mnogo bolj dragocena kakor zdaj, ko imajo že mnogi meščani sami dovolj svojega pridelka. Tedaj je bilo tudi v resnici potrebno določiti cene posebej vsak teden. Zda je pa napredaj toliko domače zelenjave, da je predpisovanje cen brez pomena, kajti blago se pocenjuje samo. Mnoge prodajalke težko razprodajo svojo zelenjavo. Če bi šla zelenjava bolj v denar, bi pa še bolj zalagale trg z njo. Največ je glavne solate. Nad kakovostjo domače solate se zda ne sme nihče pritoževati. Trnovska solata slovi upravičeno. Zda je napredaj po 6 do 8 din. kg. Napredaj so razne vrste ter je izbira tudi v tem pogledu lepa.

Premalo je pa še vedno druge povrtnine po zmernejših cenah. Še dolgo ne bo strožja fižola še pozneje bodo začeli dovažati na trg kumare, krompir, paradižnike itd. Med domačimi pridelki je zda med sočivjem le nekoliko več graha, ki se nam pa še vedno ne udi dovolj poceni; domači grah je po 10, uvrščen pa po 12 din. kg. Čedalje več je domače cvetače, zda je še predraža za splošni konzum. Prodajalcem posameznim glave po 6 in 8 din. če so malo lepše. Med uvoženim blagom se je pocenilo malo strožji fižol na 16 din. kg. a boljše vrsta je še vedno po 20 din. Zanimanje za sočivje je veliko, ker je pač fižol bolj jaden kakor n. pr. solata. Ljudje bi tudi zelo kupovali novi krompir, ki bi bil vsaj nekaj dinarjev cenejši. Še vedno je po 10 din; po tej ceni ga prodajajo že več tednov, a ljudje so se tolažili, da se bo sčasoma vsaj malo pocenil. Prav tako se ne poceni pesa, ki pa ni tako važna za prehrano kakor krompir, saj je še vedno po 12 din. Precej gre v denar zelena koleraba, ki se je pocenila na 8 din. kg.

Težava je tudi s sadjem. Napredaj so zadnja jabolka, seveda zelo draga in ne več lepa — po 18 do 20 din. Domači črnišnji se vedno ni dovažali bi jih lahko z Dolenjskega, a jih najbrž prodajajo po večini že v Novem mestu. Na izbiri je pa uvoženih črnišnji. a vedno enako dragih. Najlepše so stalno po 28 din. kg. Predraže so pa seveda tudi marelice po 60 din. kg. ki so prispale te dni prve na trg.

Sadje bi lahko vsaj začasno nadomestile jagode, a doslej jih je bilo tudi še malo. Zelo dolgo letos ni borovnic. Prejšnja leta je bilo napredaj dovolj borovnic že ob koncu maja letos pa še zda niso dozorele. Zato se ne smemo čuditi, da na trgu prodajajo prve borovnice po 10 din. liter. Prejšnja leta v sezoni so bile borovnice po 1,5 do 2 din. liter. Zda je napredaj mnogo več rdečih jagod kakor borovnic. Prejšnja leta so bile po 6 do 8 din. liter, zda so pa po 15 do 18 din. Zanimivo je da so ceneje lepe vrtno jagode. Danes jih je prodajala ena prodajalica po 14 din. liter.

DNEVNE VESTI

— 942 hiš za koloniste zgrajenih do maja. Od 1. januarja do 31. maja letos je bilo v Italiji dograjenih s podporo vlade 942 novih hiš za poljedelske koloniste, v katerih bo stanovalo 1027 družin. Hiše so stale nad 55 milijonov lir. 161 hiš je bilo povečanih s stanovanji za nove družine, kar je stalo nad 700 milijonov lir, 405 hiš pa je bilo prezidanih in razširjenih, kar je stalo nad 23 milijonov lir. V teh hišah bo imelo boljše stanovanje 464 družin.

— Pošta služba v zasadenem ozemlju Koroške in Kranjske. Nemška državna pošta je uvedla pošto nakazniško in pošto čekovno službo z zasadenimi pokrajini Koroške in Kranjske v nemških markah po notranjenem predpisih in pristojbinah.

— O mariborskem mestnem muzeju, ki je bil preimenovan v deželni muzej, priobčuje včerajšnja »Tagespost« daljši članek z dvema slikama. V njem opisuje zgodovino te pomembne kulturne ustanove in pisec zaključuje svoja razmišljanja tako z ugotovitvijo, da se je arhitektonsko tako učinkoviti mariborski grad s svojimi nad 15.000 predmetov obsegačimi dragocinami zbirkami povrnil k Stajerski in s tem k Veliki Nemčiji.

— Česenj bo kmalu dovolj in po primerni ceni. Uvožene češnje na trg so še vedno drage čeprav jih je mnogo. Češnje prodajajo branjevalci na trgu po 22 do 24 din. prav od začetka pa jim je bila cena 32 din. V ljubljanski okolici pa dozorevajo že domače češnje, ki jih bo letos obilo. Zadnje dni so se jele češnje na drevesih lepo debeliti in rdečiti, zrele bodo v začetku prihodnjega tedna. Največ češenj v ljubljanski okolici imajo na Orlem, po vaseh za Molnikom, na češnjah, nad Sostrom in seveda dalje pod Jančjem in za Jančjem proti štangli, odkoder pa jih, žal, ne bodo mogli prinašati na ljubljanski trg. Domače češnje bodo prodajali po 10 din. kg in seveda tudi ceneje.

— Vreme se je nekoliko zboljšalo. Včeraj dopoldne nismo vedeli, kako bo z vremenom. Nebo je bilo tako oblačno, da smo se že bali, da bo začelo zopet deževati. Bilo je pa precej hladno in to je nam prineslo delno zboljšanje vremena. Popoldne se je nebo večinoma zjasnilo in posijalo je sonce, ki nas letos še ni začelo greti, čeprav smo že v drugi polovici junija. Ponoči je bilo jasno, davi in dopoldne pa deloma oblačno. Hladno je bilo davi, še bolj kakor včeraj jutraj. Tudi če dan ni tako toplo, da bi človek verjel, da bo čez nekaj dni koledarski začetek poletja.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Panteleimon Romanov:

Hrošči

V gornjem predmestju je obbolelo v treh družinah več ljudi. Sovjet je poslal v mesto po zdravnika, a sorodniki bolnikov po kozaka, ki se ni nikoli odpovedal zdravljenju in ki ga ni nobena bolezen spravila iz ravnotežja, pa naj je šlo za človeka ali za konja.

Dva bolnika sta bila iz krojačeve rodbine. Ko je prišel kozak, so sedeli na pragu mojster krojač, starka Markovna in zidar.

Kozak, ki se je zavedal svojega poznavanja človeških in konjskih bolezni, je šel mimo sedečih, ne da bi jih pozdravil. Bil je robusten moški iz njegove sive brade so gledale samo oči in konec nosu. Za pasom je imel usmeno torbico, na kateri je bil pločevinast znak — podoba konja — in ves je bil ovčan s nekakšnimi jermenčki.

Krojač je stopal za njim. V mestu je zdravnik za ljudi, drugi za konje, tretji pa kdo ve za koga še, a naš Peter Stepanič tega ne razlikuje, on leči in konje i ljudi.

— Je pač fant od fare.
— Dela mnogo z glavo in vesten je.
— Saj drugače ne gre. Če bi se celo zdravnik ne bali več, bi bilo zelo žalostno, — je dejal zidar.

V krojačevi izbi sta ležala dva bolnika, ki ju je tresla mrzlica. Kozak je pristopil k njima in ju nekaj časa motril. Za hip se je obrnil njegov pogled od bolnikov, da je nezaupljivo in nemirno ošinil steno. Izba je bila sveže pobeljena. Čisto pomoteno.

— Kdaj ste belili? je vprašal kozak in pomagal gospodarju s kosmato brado.

— Včeraj smo belili.

Iz Ljubljane

— Ij Drage vrede trohne na ulicah. Ze od cvetne nedelje trohne na hodnikih vrede, napolnjene s peskom. Vrede so zda zelo drage in težko jih sploh dobiš. Drage so pa bile že pred meseci, a ker so jih ljudje nujno potrebovali, se niso smeli ozirati na ceno. Zato se pa čudimo, da so nekateri pustili strohneti vrede na hodnikih. Umestno je bilo sicer, da so ostala kletna okna zavarovana, toda zavarovalni bi jih lahko z opeko ali primernim lesenim opečem. Nekateri še vedno puščajo razvlečene vrede peska na hodnikih in pesek se razsipa v iz razpadajočih vred. Zda te vrede peska nikakor ne morejo več služiti svojemu namenu in naj bi jih odstranili že zaradi same snage. Vsekakor je pa priporočljivo zavarovati kletna okna z opeko ali opečem.

— Ij Cestna dela. Zda je zaprta Vegova ulica, ker jo nameravajo katarizirati kakor so napovedali. Cesta v tej ulici je bila vedno ena najbolj blatnih sredi mesta. Katarizirana bo do križišča Emonske ceste in Askerčeve ulice, kar je nedvomno zelo potrebno, saj je tam precej živahen promet. Vegovo ulico uporabljajo mnogi vozniki, ki vozijo iz središča mesta bodisi v Trnovo ali na glavno, državno cesto (Askerčeva, Čojzova) in v nasprotni smeri, zlasti še, ker je vožnja čez temno križišče od Groharjevi ulici in Rimske cesti zelo nevarna. Ureditev ceste v Vegovi ulici je pa potrebna tudi zaradi tega, ker je bila ta ulica že pred leti regulirana in pred Glasbeno matice smo dobili lep park. V šolska poslopja ob Vegovi ulici in v park so prodirali oblaki prahu, od česar so pa vozovi s kolesi nanašali blato na tlakovano cestišče Kongresnega trga.

— Ij Več sirovega masla. Trg z mlečnimi izdelki, zlasti pa s sirovim maslom za stolnico je bil popolnoma opešal. Še do nedavnosti so bile vse stolnice ob zidu stolnice natrpano polne najzdravnejšega res kvaliteta masla, ki je prihajal na ljubljanski trg povečini z Gorenjskega. Stolnice pa so jele kmalu prazniti, izostala je danes ta, jutri druga stalna prodajalica in slednjijo stolnice sploh ni so več postavljali. Sirovo maslo, ki je bilo po 22 din. kg, je naraslo v ceni in si ga slednjič dobil samo tu pa tam po pretiranih cenah. V zadnjem času pa so pričele ženske z Dolenjskega kakor tudi od polhograjske strani prinašati v mesto več masla in ga prodajajo po zmernejših cenah od hiše do hiše. Prav tako prihaja v mesto spet več jaje po zmernejših cenah.

— Ij Psiček zašel v vodo. V Ljubljano na Krakovskem nasipu je včeraj popoldne padel majhen jabečar, last neke gospe, ki se je sprehajala ob bregu. Psiček se je kobacal tik ob zelenem bregu, nenadno pa mu je pod nogami zamakalo trdnih tal in je

— Čemu pa?
— Da bi bilo čisto.
— Kako čisto?
— No, sploh da bi...
— Zdravnik je nam lani dejal, da je čistoča glavna stvar.

— No, to ste jo pa potuhkali... S čistočo, dragi moj, se ne leči.

— Naj se leči ali ne, toda prepričaj se razumnozvanje, — je dejal krojač plaho.

— Kaj, da bi se ne razumnozilo?
— No, kar se pač razumnozjuje potem bolezn.

Kozak se je za hip ozrl na gospodarja, molče se je obrnil in jel polagati na mizo svoja zdravila, ki jih je jemal iz svoje usnjene torbe.

— Ali je to isto zdravilo, Peter Stepanič, ki ste ga včeraj dali kravi?
— Kakšno bi pa še hotel imeti?

Imel je ista zdravila za konje in za ljudi. Zato tudi konji med njegovim lečenjem molče, dočim ljudje strašno tulijo ali pa plezajo po stenah. Za vse bolezni ima isto zdravilo. Čim hujša je bolezen, tem večjo količino zdravila da bolniku. In če je ravna rdo z zdravim človekom, pride k bolniku z izrazom pretepača, kakor da bi hotel z njim osebo obračunati. S svojim pogledom učinkuje nanj najprej kakor kača na žabo, potem si pa zavija rokave na svojih kosmatih rokah in ga jame masirati. Ko pa začne bolnik klicati na pomoč vse svetnike in preklinjati svoje starše, odide, odvija rokave, ga znova ošne s pogledom in pravi: — Je že dobro... kar kriči! Kriči še bolj! Kričanje prežene bolezen.

Zdravnikove sovražni in smatra jih deloma za konkurence, deloma pa za odkrite sleparje.

Opetovano so se slišali iz izbe kriči in stokanje, kakor če bi koga krali.

— Je že dobro, — je dejal zidar, — Zda

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob 18., 19. in 21. uri
Samo do dva dni
Največji film XX. stoletja
»ALCAZAR«
Kot dodatke predvajamo »Življenje in konec sv. Jurijca«.

KINO SLOGA telefon 27-30
Ljubljana drama iz krvavih dni španske revolucije
»CARMEN MED RDEČIMI«
Conchita Montes, Rafael Rivelles, Juan de Landa
Režija: Edgar Neville, režiser filma »Alcazar«.

KINO UNION telefon 22-21
Duhovita italijanska komedija
»GOSPOD MAKS«
Film je opremljen s 450. slovenskimi zapisi
Poleg tega predvajamo film
»ZRAKOPLAVI IN VOJAKI V PUSČAVI HIRTE«
Danes zadnjikrat!

štrbunknil v precej naraslo vodo. Gospa je bila zaradi nesreče svojega ljubljenceka vsa iz sebe, slednjič pa se je vendarle našel med fantiči ob bregu junak, ki se je brž slegel in skočil za psičkom v vodo, ga ujel in po precejšnjem naporu spravil na breg. Čeprav je bil fant pošteno premražen, ga je primerna nagrada hitro ogrela in je ves vesel z denarjem stekel domov sušit kozo.

— Ij Kosci se zbirajo. Na Krekovem trgu pod kostanje se je včeraj zbral nekaj fantov, ki so prišli povečini z Dolenjskega s kosami v rokah. Do njih so že zgodaj dopoldne prišli gospodarji iz mesta, pa tudi iz ljubljanske okolice, ki pridne kosce sedaj potrebujejo. Koscem se ni bilo treba dosti pogajati za plačilo, vsi so bili kar hitro najeti ob dobri hrani in res poštenem plačilu. Nekaj koscev je prišlo tudi davi na Krekov trg, a so tudi hitro odšli za svojimi tovariši na travnike v Mestni log in pa na ljubljansko polje.

— Ij Rdeče jagode na trgu. Zaradi deževja in hladnega vremena letos vse bolj pozno dozoreva. Tudi gozdne jagode so letos bolj pozne, vendar so jih pričele prinašati ženske na trg že v večjih količinah. Po naših gozdovih, zlasti na Dolenjskem okrog Stične in Krke je veliko tega žlahtnega sadu, drugod pa jih ni. Jagode v gozdovih nabirajo povečini otroci in starejše ženske ter jih spravijo prav dobro v denar. Prve jagode so prodajali že pred dnevi v Ljubljani po 24 in celo po 30 din. liter, sedaj pa jim je cena padla in jih ženske na sadnem trgu prodajajo že po 15 din ali celo 14 din. liter.

— Ij Novo kopalšče v Kolesiji je zaradi novih razmer vsak dan bolj aktualno vprašanje Ljubljancem, ki že komaj čakajo toplejšega vremena, da bi šli v vodo. Zato je bila pa zlasti naša mladina zelo nestrpna, ker so se ustavila dela pri novem kopalšču v Kolesiji. Ta seveda ni upoštevala, kako je s cementom, zato se je pa razveselila že nekaterih delavcev, ki so pričeli z nadaljevanjem kopanja velikega in malega bazena. Vsa težaška in zidarska dela so namreč že oddana in gotovo bodo Ljubljancem veselje vesti, da že te dni pride spet cement iz Trbovelj v Ljubljano, ki bo spet oživel vsa gradbena dela v našem mestu. Najbolj bo pa te vesti veselo delavstvo, ko bo videlo, da jim je spet za jamačen stalen zaslužek. Kar se pa novega kopalšča v Kolesiji tiče, moramo že danes povedati, da je delo tako veliko, da se letos najbrž še ne bomo mogli kopati v tem velikem novem ljudskem kopalšču, ki ga bo mestna občina napravila z velikimi stroški ter ob njem uredila tudi sodobna športna igrišča. Če bo šlo vse po sreči, bodo vsa dela letos gotova.

— Ij Medvedova ulica je od včeraj dalje med Jernejevo in Elpodvorsko ulico zaprta za vozni promet zaradi zboljšanja cestišča ter bo delo trajalo kakih osem dni.

— Ij Tudi stranska pota so pričeli urejati. V zadnjem času se je pri nas močno razvilo zanimanje za boljše urejanje cest in ulic in se je, kakor vidimo, tudi povsod pričelo delo. V šiški in Dravljah so pričeli delavci celo urejati stranske ceste, vodeče od glavne Celovške ceste na polje proti železniški progi, ki doslej niti še imen nimajo. Ceste so že nasuli in urejajo ob njih ponekod tudi hodnike za pešce.

— Ij Občni zbor Zdrženja gostilniških podjetij. Jutri 19. t. m. ob 14.30 bo v dvorani Kolodvorske restavracije na Masarykovi cesti 50. redni letni občni zbor Zdrženja gostilniških podjetij v Ljubljani. Po obnem zboru Zdrženja bo ob 17. v isti dvorani občni zbor Bolniške blagajne združenja.

je že pregnano iz njega. Kadar začne masirati ali bi kar kozo potegnili s človeka.
— Saj je že ležal nezavesten, ne da bi spravil iz sebe le najmanjši glas.

— Pri njegovi masazi bi se mrlič zdrnil k življenju.

— Tako lečenje pa ni več sleparija. Krojač je odšel iz sobe, zamahnil je z roko, sedel na prag in vzdihnil: Bog ne daj, da bi človek zbolel. Toda lečiti se, tega ne želim niti svojem največjemu sovražniku.

V naslednjem trenutku je prišel iz hiše tudi kozak, toda ne kot zdravnik, ko konča pregled in odhaja, da bi pomiril svoje, temveč kot strog tožitelj. V roki je držal stekleničico z lekarniškimi listkom.

— Kaj pa je to? — je vprašal krojača.

— To je tako... Nedavno sem bil v mestu in to so mi dali v bolnici.

— Kaj dajo tam to vsakomur, tudi če noče? — je vprašal kozak ironično.

— No ne... da povem po pravici... reči moram... da rečem...

Kozak ni nič odgovoril, le stekleničico z zdravilom je stresel, ozrl se je v njo in jo zalutal daleč v koprive.

— Zda pa ni treba več reči, — je dejal zidar. To je res, da zdravniki ne pomagajo, vsi so enaki.

Kozak je dolgo molkal, potem je pa vprašal, kakor da je prisljen k temu: — Kakšni zdravniki?... So zdravniki, ki pomagajo. Toda ostalo jih je zelo malo. Ostali so samo faloti in cigani. Kaj morejo razumeti taki »zdravniki«?

Pazijo samo na čistočo ali pa pregledujejo očala.

— Faloti, — je dejal zidar in si nabasal pipo.

— Na čistočo pazijo, da bi ne zboleli... tisti... je pripomnil krojač nekam plaho. Kozaka so zdelo te besede tako, kakor

Pojasnilo

Prepričali smo se, da smo bili napačno informirani, ko smo v članku »Novo bolnico dobimo« dne 20. V. t. l. napisali, da je bilo bolnikom prepovedano kupovanje zdravil zunaj, češ da trpi ugled bolnice, ter da so bili zaradi njega tako občutljivi in so ga tako skrbno varovali, da Beograd ni smel »uradno« zvedeti 20 let javnega greha nad našim zdravstvom. Ugotovljeno je, da je to vsem državnim bolnišnicam prepovedalo s svojim razpisom ministrstvo soc. pol. in nar. zdravja v Beogradu.

— Ij Ravnanstvo šole Glasbene Matice ponovno opozarja, da se vrši danes ob 14.7. uro v mali Filharmonični dvorani zadnja sklepna produkcija gojenec klavirskega violinskega in orkestralnega odseka, Glasboljube občinstvo vabimo, da se produkcije udeležijo v kar največjem številu. Sporedi so na razpolago v Knjigarni Glasbene Matice, pred produkcijo pa pri večerni blagajni.

Maribor bo imel 70.000 prebivalcev

S 15. junijem je stopil v veljavo odlok šefa civilne uprave na Spodnjem Stajerskem, po katerem se je priključilo k Mariboru 24 okoliški h občini. S tem je bil položen temeljni kamen za razvoj velikega Maribora. Včerajšnja »Tagespost« piše, da je to staro nemško mesto ob Dravi v svoji večstoletni zgodovini prvič dobilo potreben življenjski prstor za svoj nadaljni razvoj. Že več desetletij je bila vroča želja Mariborčanov, da bi se mestno področje povečalo. Srbi — piše »Tagespost« — pa na eni strani niso imeli nobenega interesa na gospodarskem razmahu mesta, na drugi bi bila pa odpadla s priključitvijo razna ugodna službena mesta in tako je ta namera vedno znova naletela na nepremagljive ovire.

Z odlokom šefa civilne uprave so bili sedaj ustvarjeni gospodarski pogoji splošnega razmaha mesta. Veliki Maribor bo štel 70.000 prebivalcev. Mariborčani in prebivalci okoliških občin so z velikim veseljem pozdravili odlok šefa civilne uprave.

Iz Novega mesta

— Tenorist Slavko Lukman je znan širom Slovenije. Kjerkoli nastopi, doseže uspeh, saj poleg znanih opernih arij in umetnih pesmi poje mnoge narodne, med katerimi blesti Ogrčeva »Na Gorjance«. Slišali jo bomo tudi pri nas na koncertu, ki ga priredijo v četrtek 19. t. m. ob 20. uri Lepemu petju bodo sledile recitacije slovenskih izbranih pesmi, katere bo prednašal režiser Jože Borko. Mozartove skladbe bo na klavirju izvajala gđ. Erika Spec, ki bo tudi oskrbela spremljavo petemu delu koncerta. Tako obeta nastop treh mladih umetnikov izredno zanimiv umetniški večer, zato nanj opozarjamo.

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7 din. »Ljubljana«, Gospodstva c. 12 in Franciskanska ul. 3. T

SMINKA

SO STRUPENE ter kvarijo in starijo »AMBROZEVA MEDICA« pa vam ohrani svežost, lepoto in gladko lica. — Dobite jo v MEDARNI, Ljubljana, Židovska ulica 6. 21 T

VSE ONE,

ki imajo kaj bele moze in so jo pripravile iz človekoljubja, ki ga dobro nagradimo, odstopiti zelo bolnemu diabetiku, prosimo, da se javijo. Naslov v oglasnem oddelku »Sl. Naroda«. 1043

KUPUJEM

in prodajam rabljene čevlje in moško obleko, rabljeno perilo in stare cunje. — Klavžar, Vošnjakova ulica št. 4. 1041

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sreča, 18. julija: Marko in Marcelljan.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Alcazar
Kino Sloga: Carmen med rdečimi
Kino Union: Gospod Maks

Druga sklepna produkcija šole Glasbene Matice ob 18.15 v mali Filharmonični dvorani.

Razstava slovenske moderne umetnosti v Jakičevem paviljonu odprta od 8. do 19. ure.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Krmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Radijski spored

E.I.A.R. RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 19. junija.

Ob 7.30 poročila v slovenščini, ob 7.45 operetna glasba, ob 8.15 radijska poročila, ob 8.30 poročila v slovenščini, ob 12.45 slovenska glasba, ob 13. napoved časa, poročila, ob 13.15 vojno poročilo v slovenščini, ob 13.17 izbor operetne glasbe, ob 14. poročila, ob 14.15 izmenjani koncert z Nemčijo, ob 14.45 poročila v slovenščini, ob 17.15 do 18. koncert pod vodstvom mojstra Gandiosia, ob 19.30 poročila v slovenščini, ob 19.45 operetna glasba, ob 20. napoved časa, poročila, ob 20.40 venček pesni, ob 21.15 simfonični koncert pod vodstvom mojstra Schurichta, ob 22.20 slovenska glasba, ob 22.45 poročila v slovenščini.

LEGNANI Importante ditta lombarda acquisite rebus produtone 10/15 mila cubi annui dispoata anche associarsi apportando capitali. Scrivere a Cassetta 227 M. Unione Publicita Italiana, Milano.

LES valna lombardiska tvrdka bi kupila šago produkcija 10/15 tisoč kubikov letno, pripravljeno na tudi združiti se prineskom kapitalov. Pisati na Cassetta 227 M. Unione Publicita Italiana, Milano.

Carbu di calcio

Kalcijev karbid

Agente esclusivo per le provincie di

LUBIANA e FUME del Consorzio Italiano Carbu di Calcio e Ferrolegh di Roma: ING. ETTORE BENVENUTI succ. S.a.g.l. TRIESTE

via M. T. Cicerone 2 Telefono 59-72

Indirizzo telegrafico: CARBURO TRIESTE Interpellateci perogni Vostro fabbisogno!

Edini agent za Ljubljano in redko pokrajino

Italijanskega konzorcija za kalcijev karbid in železne spojine inž. ETTORE BENVENUTI anal. d. a. z. TRIESTE

via M. T. Cicerone 2 Tel. 59-72

Brojzavni naslov: CARBURO TRIESTE Obrnite se na nas ob vsaki vaš potrebi!

GRADO

Fisola della sabbia d'oro (Prov. di Trieste)

Spaggia ideale per famiglie e bambini.

Impianti curativi unici in Europa.

TERME MARINE

Bagni caldi d'acqua marina

Bagni di mare all'acido carbonico. Bagni di schiuma al zolfo. Inalazioni. Nebulizzazioni. Irrigazioni.

SOLARIUM

Bagni di sole e di sabbia.

Tutte le cure sotto sorveglianza medica.

Riduzioni ferroviarie del 50 per cento.

Informazioni:

ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO - TRIESTE

AZIENDA AUTONOMA LI SOGGIORNO - GRADO

Otok zlatega peska (Tržaška pokrajina)

Idealna plaža za družine in otroke. V Evropi edinstvene negovalne naprave

MORSKE TERME

Vse je bilo prodano na dražbi v zastavljalnici

Ljubljana, 18. junija.

Ljudem se zdi, da je dražba mnogo premla, da se to, kar žive v veri, da lahko samo na dražbi kupijo poceni. Dražba je res malo, a ljudje so pogosto pripravljene ušestirati kjer koli, ko je več kupcev kakor blaga. To jim pač leži v krvi, sicer bi ne preplačevali skrivaj blaga, kar delajo nekateri dandanes ob vsaki priliki. Nakupovanje je tudi posebna strast, o čemer smo se dovolj prepričali v zadnjih dveh letih, ko so mnogi kupovali še tedaj in vse, kar jim je prišlo pod roko, četudi so bile vse šrambe polne, skrinje in omare napolnjene podstrežja in kleti prenatrpane, ter ni bilo več nobenega skrivališča za nadaljnje zaloge. Te ljudi mnogi zelo zavideva, a morali bi jih pomisliti, kaj strast nakupovanja je huda bolezen, neozdravljiva, in sledeči komplikacije, ki ne ostanejo brez posledic za duha in duševno zdravje. To smo hoteli povedati mimogrede, ko govorimo o dražbi, zaradi tega, ker se nekateri ljudem zadnja leta zdi, da so neprestano na dražbi; ne sicer na takšni, kakršna je bila prav 13. in v petek v zastavljalnici, kajli ves svet se jim zdi velika dražba.

DENARJA KAKOR TOČE

V tistih časih, ko je bilo vse poceni, so vsi najbolj tožili, da ni bilo denarja. Sicer tudi zdaj marsikdo toži nad dragotino, vendar se zdi, da imajo tisti, ki neprestano kupujejo, kakor da je denar postranskega pomena pri kupčiji, veliko večino. Tudi na dražbo v zastavljalnici so prišli mnogi ljudje, ki bi jih clovek na pogled ne mogel oceniti visoko, namreč njihovih žepov. Prevladovali so preprosti ljudje, skromno oblačeni. Toda to je posebna vrsta preprostih ljudi — s smislom za stvarnost in nadarjenostjo za poslovno življenje. Na življenje gledajo povsem od praktične strani. Morda bi jim kdo očital, da so materialisti, a bi mu tega ne zamerili, ker bi ga ne razumeli, kaj bi hotel reči. Ti ljudje imajo denar. Nimajo seveda banknih računov, toda, ko se jim zdi potrebno sedeti v žep, ne sežejo nikdar v prazno. Od časa do časa se je razvnela med kupovalci prava bitka, kdo bo dal več in zdelo se je, da je denarja kakor toče.

400 ODS. NA IZKLICNO CENO

Na dražbi smo imeli priliko opazovati v pospešenem tempu, kako naraščajo cene do 400 odst. Posebno hudo boj se je razvil za boljši fotografski aparat. Izključna cena je bila 1250 din. Kupovalci so tako naglo dražili, da je izključitel skoraj brez sapa ponavljal številke za njimi. Cena je skakala nekaj časa le po 5 din, pozneje pa tudi po 100 din. Zdelo se je, da se dražitelj ne morejo ustaviti zaradi sile vztrajnosti ter da sploh ne premišljujejo, koliko je predmet vreden. Končno je pa izključitel, ki ima dobra pljuča, med kratkim premorom, ko so bili kupovalci že zasopljivi, vendar prisodil aparat »tretjemu«, ki je plačal vanj 4410 din. Poznavalci blaga so pa trdili da je bil aparat vreden tudi 6000 din.

KAKOR NA TOMBOLI

Na dražbi moraš tmeti srečo kakor na tomboli. Vse je odvisno od trenutnega razpoloženja množice kupcev, ki podlegajo medsebojnemu sugestivnim vplivom. Za proučevanje psihologije množice je n. pr. značilno, da prvega predmeta na dražbi, daljnogleda, niso dražili. Izključna cena je bila 65 din, kupna 70 din. Drugi izključni predmet je bil prav tako daljnogled, izključna cena je bila prav tako 65 din, a je bil prodan za 140 din. Potem je prišlo do intermezja. Izključitel je naprosil ljudi, naj ne draže perila, ki je bilo ocenjeno na 40 din in ki ga je zastavljalka hotela rešiti, a ga ni mogla, ker je izgubila listek. Kupovalci so ji velikodušno prepustili, da je sama izdala svoje blago...

MOSKE OBLEKE PO 100 DIN

Dandanes seveda ne dobiš nikjer obleke po 100 din, niti na tomboli ne. Včasih so nekateri konfekcijske trgovine konkurirale med seboj ter razstavljale v izložbah obleke, ki so veljale po nekaj stotakov. Na to se clovek spomni samo še na dražbi v zastavljalnici. Naprodaj je bilo tudi nekaj oblek, a vse niso bile kompletne. Bile so pa precej dobro ohranjene. Dva kosa moske obleke sta bila izključena po 100 din, prodana pa po 215. Mnogo hujša bitka je bila za štiri kose moske obleke. Izključna

— Ljudje so zdaj preveč občutljivi. Hočejo, da bi jih clovek lečil in da bi šlo to brez kričanja. Kod pa naj gre iz njega bolezen, če ne bo kričal? Na to ne pomislijo.

— Da, to je res.

— Zda je to res. Dokler govori z menoj, je to res, čim se pa obrne, vragved, kako bo. Kdo je glasoval v sovjetu za bolnico?

— Saj nisem bil sam. Vsi so tam dvigali roke, — se je zagovarjal zidar.

— Torej so vsi tepci, brez pameti. Po otrocih je prej pela šiba, dokler se niso poženili, zdaj vam ukazujejo. Zato se pa ležejo pri vas ti hrošči. V starih časih ni nihče slišal o njih. Čim so se pa pojavili ti asistenti v plaščih in naočnikih, so se takoj tu povsod pojavili od nekdaj hrošči. Plašče in naočnike imajo, toda poštena zdravila, o teh se jim niti ne sanja. Le kakšna so vam bila prej mazila! Zda pa cloveka kar podere, če že ne pravijo, da so ga ugonobili ti hrošči. Sedanja zdravila niti hroščev ne premagajo. Kakšno pa je zdravilo, če nima nobene moči?

— Da povem po pravici moram reči, da si nisem na jasnem, se je oglašil zopet zidar. Oni dan se je napotil kovač v bolnico. Hudo je kašljal. Ko je prišel tja, so mu rekli: Pljuni! — Dobro, zakaj pa ne, to lahko storim, in pljunil je. Takoj so pobrali njegov pljunek v skledico in ga preiskali.

— Hrošče so iskali, — je zašepetal krojač.

Kozaku je tobačni dim zaprl sapo in vsi so za hip umolknili. Potem pa je krojač vprašal: Kako je pa z našimi: Peter Stepanič? — Ali bodo okrevali?

Kozak je stresel pepel iz pipe in ko je s prstom izgredel iz nje še blandro, je odgovoril: — Ko nehajo kričati, pridejo še pome.

cena je bila 320 din, kupna pa 880. Največ je bilo naprodaj posteljnega perila. Nekaj ga je bilo prodanega po zmernih cenah, v splošnem so se pa ljudje za perilo še posebno gnali. Izključna cena za 9 kosov perila je bila 50, nakupna pa 160 din; za 6 kosov perila in blaga izključna cena 40, nakupna 190; za 7 kosov izključna le 40, kupna pa celo 200, torej petkrat višja; za 15 kosov izključna 125, kupna 555; za 8 kosov izključna 150, kupna 525. Vendar s tem ni rečeno, da so ljudje dražili le perilo. Kupovali so vse, kar je bilo naprodaj, a posebno vno, mnogo bolj kakor včasih.

TUDI SUKNO ZASTAVLJALO

Naprodaj so bili tudi trije različni kosi, izključni vsak posebej, sukna za moške obleke. Zgodi se pač, da sukno roma prej v zastavljalnici kakor h krojaču. Dandanes je vse tekstilno blago posebno cenjeno. Čeprav so ljudje sukno divje dražili, vendar se je kupcem zdelo, da so kupili poceni. Ni mnogo manjkalo, da bi se razvila »osajda« za gručo dražilec se poddražba. Ljudje so si hoteli ogledati kupljeno blago čim bolj ter ga seveda tudi pretipati. Izključitel je moral večkrat prositi, naj molče, kajti sejmarski hrup je bil od časa do časa oglušujoč. Prvi kos sukna je bil izključan po 250, izdražen pa za 820 din. Izključna cena drugega kosa blaga je bila 190, kupna pa 600 din. Najcenejše sukno je bilo izključano za 100, prodano pa za 540 din, torej za več kakor petkrat dražje.

TRENCOTI, ČEVLI, AKTOVKA...

Ljudje zastavljajo vse, kar pač zastavljalka vzame. Zdi se, da se najraje iznebe daljnogledov, ko neradi gledajo v bodočnost. Naprodaj so bili štirje daljnogledi, a le eden boljši, trieder. Izključna cena za trieder je bila 500 din, prodan pa je bil za 905 din. Naprodaj je bil tudi električni likalnik, ki je vsekakor v napotje, ko clovek težko plača celo elektro; izključna cena 65 din, kupna 150. Zelo bi šli v denar čevlji, a na dražbi je bil samo en par moških — z gumijastimi podplati. Teh vrst čevljev prejneje čase sploh ni bilo na dražbi, ker so bili preprosti. Izključna cena je bila 50 din, a kupovalci so jih cenili mnogo bolj, da so bili prodani po 195 din.

Ali je naš res mrtev?

Ne gre za zlobne mistifikacije, temveč za pomote in izredna naključja, da se kdo, ki je živ in zdrav, smatra za mrtvega

Ljubljana, 18. junija.

Pred dnevi smo poročali, kakšno clovekoljubno delo opravlja polzvedovalni oddelček pokrajinskega Rdečega križa v Ljubljani. Gospe in gospodje, ki so nas povabili, da smo si ogledali poslovanje v štirih pisarnah tega oddelka v Delavski zbornici, so nam med drugim tudi povedali, s kakšno previdnostjo postopajo, ko pride od kdove kje vest, da je ta ali oni mrtev. Reč je, da je s psihološkega vidika negotovost strahnejša od še tako krute gotovitosti, toda kruta gotovost je vendarle za marsikoga udarec, ki ga morda nikoli ne more preboleli. Clovek je pač tako ustvarjen, da upa do zadnjega in še potem, ko zadnjega ni več. Ljudje smo taki, da enostavno nočemo pripoznati krutega dejstva, da so otipljivi dokazi, ki pričajo o resničnosti dejstva. Cloveška duša si v najstrašnejši temi poišče lučico, v katero se zagleda ter pri tem pozabi na gorje. Cloveška duša si sama ustvarja sproti upanje, s katerim si olajšuje in podaljšuje življenje.

Ni neumno tako početje, kakor se zdi na prvi pogled. Prav upravičeno pa je v sedanjem času, kakor kažejo dogodki in zvezi s polzvedovanjem za pogrešanimi vojaiki in civilnimi osebam, ki jih je vojna vihra odnesla daleč od doma in območij. Kako umestna je previdnost pri obveščanju o mrtvih, so spoznali tudi postrvovalni clovekoljubi v polzvedovalnem oddelku Rdečega križa. Od početka delovanja polzvedovalnega oddelka so prihajale v pisarno obvestila, da je kdo mrtev, pa se je kasneje izkazalo, da še živi in je čil in zdrav. Ne gre morda za zlobne mistifikacije v takih primerih, temveč za pomote in zmote

ter za posebne primere, ki jih more ustvariti seveda samo posebno stanje, v katerem so se godili.

Ze v svetovni vojni smo si pridobili take vrste izkušnje. Prišlo so vesti, da je kdo mrtev, mrtvec pa je oživel nekega lepega dne in se vrnil domov. Najčudovitejše in najbolj neverjetne primere te vrste je naštevata kronika po svetovni vojni. Zato je upanje upravičeno tudi v najbolj obupnih primerih.

Zanimiv je primer kmeta Martina z Gorenjskega. Ni bilo nobenega dvoma, da je mrtev, in sicer na podlagi najmočnejših dokazov. Našli so nekega mrtvega vojaka, ki je imel pri sebi vojaško legitimacijo z Gorenjske. Martin je bil zaradi tega proglašen za mrtvega. Rdeči križ je domače obvestil o žalostnem dejstvu. Pa se je zgodilo, da je sam Martin, živ in zdrav, spregledal pod domačo streho obvestilo, da je mrtev. Kako se je moglo to pripetiti? Martin je slekel svojo vojaško obleko ob polonu in jo je odvrzel. V žepu je pustil tudi svojo vojaško legitimacijo. Nekdo se je, kdo ve zaradi kakšne nujnosti, oblekel v Martinovo obleko, in tega je doletela žalostna usoda. Takih in podobnih primerov je bilo že v zadnjih dveh mesecih več in prav zaradi tega je Rdeči križ tako previden pri poročanju o mrtvih.

Zanimiv je tudi drugi primer, kjer je šlo za nekega mladega častnika iz Ljubljane. Na vse strani so polzvedovali o njem in končno je Rdeči križ dobil obvestilo, da je iskani oficir padel. V poročilu je bilo natančneje navedeno, kje je padel in kdo je bil priča njegove smrti. Polzvedovalni od-

delček se je pripravil, da obvesti rodbino o strašnem udarcu. Zaradi prejšnjih izkušenj pa je nekdo pred tem vprašal pogrešanove sestro, ki jo je srečal na ulici, kako se kaj imajo doma. Sestra je odgovorila, da so vsi lepo doma in tudi brat oficir Zvonko se je hvala bogu vrnil zdrav domov.

Zvonko je bil tisti, ki ga je poročilo, katerega je dobil Rdeči križ, smatralo za nedvomno mrtvega.

Zanimiv je tudi najnovejši primer letalca Vlada Feranta. Včeraj je bilo objavljeno, da je mrtev, danes vemo, da je ujet. Zglašil se je njegov tovariš, s katerim je Ferant zaslinil pristal in ostal živ.

Šubičeva ulica bo kmalu podaljšana

Hiša ob Kongresnem trgu so že začeli podirati

Ljubljana, 18. junija.

Za tako zvanim ljudskim zidom so stavbni delavci marljivo delali že več tednov. Zemljišče, kjer je bil stoletja samostanski vrt, so prekopali in kanalizirali v smeri Šubičeve ulice, ki bo podaljšana do Kongresnega trga. Ob podaljšani ulici na vrtu pa tudi še stoji kletno in pritlično zidovje novega gimnazijskega poslopja.

Glavna ovira podaljšanja Šubičeve ulice je bila enonadstropna hiša, ki stoji ob začetku Selenburgove ulice in izstopa zelo iz stavbne črte. Tudi ta hiša je last uršulinskega samostana. V nadstropju so bili šolski prostori posredno zvezani z velikim samostanskim šolskim poslopjem v sosesčini, v pritličju pa trgovina. Dokler se trgovina ni preselila, niso mogli začeti podirati hiše, a trgovec je imel pogodbo za najemnilno lokala za dajšo dobo. Razen te hiše bodo pa morali podreti še nekaj metrov samostanskega šolskega poslopja, da bodo pridobili primerno širino, kakršna je potrebna za ulico s hodniki vred. V ta namen so že prezidali pri tleh to poslopje.

Te dni že podirajo hišo ob Kongresnem trgu. Promet zaradi podiranja hiše in od-

voženja materiala ne bo trpel, zlasti ne tako kakor je pred pošto, ko so podirali hišo Bat'e. Material bodo odvažali od vrtni strani, kjer je dovolj prostora. Seveda pa mora biti hodnik vzdolž ob Zvezdi ograjen je zaradi varnosti pešcev. Sreča je, da bo kljub kanalizacijskim delom pod tramvajsko progo in podiranju hiše v neposredni bližini lahko vozil neovirano tramvaj. Cesta je tam zelo zožena, ker hiša izstopa, kakor rečeno, iz stavbne črte. Ko bo padla ta hiša, se bo odprla iz Zvezde proti Tivoliju povsem nova perspektiva.

Čim bo urejena cesta na vrtu, bodo lahko podaljšano ulico izročili prometu, čeprav še ne bodo končana stavbna dela pri novi gimnaziji. Podaljšana ulica bo zvezana tudi z Beethovno: od nje je loči samo ograjni zid. Z ureditvijo ceste ne bo več mnogo dela, ker je kanalizacija na vrtu že končana. Tla so gramozna, zato ne bo treba mnogo nasipnega materiala. — Zmanjšani samostanski vrt bo poslej ograjen vzdolž ulice z novim šolskim poslopjem na vzhodni strani, na zahodni pa z vrtno ograjo, ki jo bo postavila mestna občina.

Drobiž iz Hrvatske

— Pomembna ustaška zborovanja. V nedeljo so se na Hrvaškem vršila tri velika ustaška zborovanja, in sicer v Ludbregu, Delnicah in Brodu. V Ludbregu so zbrani množiči govorili pobočniki glavnega ustaškega štaba Blaž Lorković, veliki župan velike župe Prigorje Stjepan Uroic in tajnik prosvetnega ministrstva Marko Čović. V Delnicah so o ustaškem pokretu govorili minister za narodno gospodarstvo dr. Lovro Šušić, veliki župan velike župe Modruš Jurica Marković in državni tajnik za javna dela ing. Ivo Bulić, dočim so v Brodu govorili prosvetni minister dr. Mile Budak, glavni tajnik pri predsedstvu vlade prof. Aleksander Seltz in državni tajnik v ministrstvu za gozdove in rudnike ing. Miro Rosandić.

— Hrvatski denar bo kmalu v prometu. Po poročilih zagrebških dnevnikov nove bankovce neodvisne hrvatske države že tiskajo. V izložbah Hranilnice neodvisne hrvatske države so novi bankovci po 100 kun že tudi razstavljeni in zbujajo med občinomom precejšnjo pozornost.

— Nov hrvatski doglavljenik. Poglavljenik neodvisne hrvatske države dr. Pavelić je v petek imenoval vojskovodjo Slavka Kvaternika za doglavljenika. Kvaternik je s tem postal član sveta doglavljenikov v glavnem ustaškem štabu. V soboto je Kvaternik doživel še drugo počastitev. Imenovan je bil namreč za maršala hrvatske vojske in mu je bila na svečan način med parado vojaških oddelkov izročena tudi maršalska palica.

— Počastitev »očeta domovine«. Po vsej Hrvaški so zelo svečano praznovali obletnico smrti »očeta domovine« dr. Ante Starčevića, prav tako pa tudi poglavljenikov god. Poglavljenik dr. Pavelić je imel na manifestante tudi kratek nagovor, ki je v njem zlasti poudarjal, kako veličastna in dostojanstvena je hrvatska himna. Zda ne ve, lja več stara pesem, da teko po hrvatski domovini samo Sava in Drava, ampak so v hrvatski himni že besede: »Teci Drava, Sava, Drina...«.

— Madžarski list o novi Hrvatski. Ugledni budimpeštanski dnevnik »Pester Lloyd« posveča v vrsti člankov pod naslovom »Usoda Jugoslavije« posebno pozornost novi neodvisni hrvatski državi. Med drugim pravi, da bi Sumner Welles, če bi Hrvatje Macedonice, Madžare in Nemce s področja bivše jugoslovenske države vprašal, ali so srečni, da so se znebili po sili navržene versailleskega jarma, dobil odgovor, da so presrečni. List nadalje poudarja, da bodo meje med Hrvatsko in Črno goro v kratkem dočene po medsebojnem spo-

razumu obeh zainteresiranih držav. Kot zlasti važno napoved omenja, da so skoraj vsi bosanski premoženjci v lasti hrvatske države. V teh rudnikih je bilo lani pridobljenih 1,300.000 ton premoga, ki je predstavljala vrednost nad 160 milijonov din.

— Preseljevanje židov v Osijeku. Po zagrebškem ozgladu so te dni tudi v Osijeku začeli žide preseljevati. Prepovedano jim je stanovati v važnejših in prometnejših ulicah, prav tako pa tudi ob cestah, ki vodijo z dežele v mesto. Za stanovanja so jim dodeljene le prav skromne ulice, kjer so tudi stanovanjske razmere še zelo skromne in primitivne. Iz tečev. »Tvrđave«, mestnega dela med spodnjim in zgornjim mestom, se židje morajo sploh popolnoma izseliti.

— Gostovanje rimske opere v Zagrebu. Zagrebško občinstvo je z velikim zadovoljstvom sprejelo naznanilo, da bo prihodnji mesec gostoval ansambel Kr. opere iz Rima v zagrebškem gledališču, in sicer s predstavama »Aide« in »Butterfly« pod vodstvom dirigenta Tullia Serafinija. Sodeloval bosta Benjamin Gigli in Mafalda Favero.

— Važen sprejem pri poglavlniku. V petek popoldne je poglavljenik dr. Pavelić sprejel generala Osirio, načelnika italijanske vojaške misije, ki je prišla v Zagreb zaradi izvedbe določb tretjega člena zavezniške pogodbe med Italijo in Hrvatsko. Generala Osirio se spremljali italijanski poslanik v Zagrebu Casertano in član misije.

— Imenovanje inšpektorja hrvatske pehote. Za inšpektorja hrvatske pehote je bil te dni imenovan general Bogumil Novaković-Djurabojki, ki je bil hkrati do deljen glavnemu štabu hrvatskega domobranskega ministrstva.

— Spekulantl so veleizdajalec. Sobotni zagrebški »Novi list« poroča pod zelo vidnim naslovom, da mora hrvatska država vse spekulate smatrati kot veleizdajalce domovine in temu primerno z njimi tudi postopati. Okrajni glavarji morajo voditi najstrožjo kontrolo, da ne bodo nikjer prekršene najvišje dovoljene cene. Pravica zvišanja zdaj veljavnih najvišjih cen je pridržana izključno le Uradu za kontrolo cen v Zagrebu oziroma oblastu, ki ga ta Urad za to pooblasti.

— Nevesenje je zasedlo hrvatsko vojaštvo. Zagrebški dnevnik poroča v svojih nedeljskih številkah precej obširno o zasedbi Nevesinja po hrvatskem vojaštvu. Hrvatske vojske je pozdravil nevesnjski župan Sulejman beg Bašagić, nato pa je bila skupna parada hrvatskega in italijanskega vojaštva, ki je Nevesinje zdaj zapustilo in ga prepustilo Hrvatom.

Večna tema

Skladatelj Jean Morin je kljub svoji mladosti žel velike uspehe. Bodočnost je ležala pred njim vsa v soncu, kajti večina njegovih del je že bila izšla in zadnja njegova pesem »Ljubezenski polmrake«, je imela velikanski uspeh in se igrala v vseh salonih.

Na žalost pa je izbruhnila vojna in drobce nemške grunatne je za vedno upihnil luč oči slavnemu skladatelju. Močna njegova narava je sicer prebolela rano, a ostal je slep. Mati je z njim odpotovala v Biarritz in tu se je telesno spet popolnoma popravil.

Toda njegova duša je bila odsotna. Vsak dan je bolj občutil pezo življenja, ko mu je manjkala možnost hoditi brez vodnika in je moral bivati v večni temi.

Včasih je poskušal v vili, v kateri je prebival s svojo materjo, igrati s svojimi suhim prsti na klavirju svoje vzvišene inspiracije, toda vedno je občutil, da ne more napisati svoje skladbe na papir in tako ni imel nobenega veselja več. Materinska ljubezen edina ga je še vezala na življenje.

Ko se je sprehajal nekega večera naslonjen na mater, se je naenkrat ustavil pred vilo, od koder so se razlegali nežni akordi klavirja, ki so napravljali nanj globok vtis. Tescenje se je stisnil k materi:

— Ali čujš, mati, moj »Ljubezenski polmrak«?

— Da, Jean, veseli me, da čujeva daleč od Pariza igrati eno tvojih del.

— In s takim občutkom in okusom! Ker je stala v bližini kamenita klop, sta sedla, da bi z užitkom poslušala čar godbe.

Salon, iz katerega so se razlegali akordi, ki so napajali z veseljem uboga slepca, je bil široko odprt. Sin je poslušal svoje delo, mati je gledala proti vratom.

Nenadoma je dejala:

— Igralka je vstala in velik mlad gošpod je sedel h klavirju.

— Škoda! Kaj bo pač zaigral?

Prišlec je udaril fox-trott.

— O ne, tega pa ne! Domov se vrneva, kaj ne mati?

— Da, dragi moj, razumem. Vrniva se.

In bežala sta pred onim, kar je bilo za to umetniško dušo onečaščenje in pospešila sta korake.

Naslednje dni sta prihajala ob isti uri. Salon je bil odprt, toda klavir je trdovratno molčal. Mati in sin sta sedla na klop, čakala zama in se žalostna vračala domov.

V tem pričakovanju je postajal Jean melanholičen.

Nekega dne pa je šla gospa Morinova sama v vilo. Vdova petdesetih let je je sprejela, bila je mati mlade pianistke. Prišla je z jeticno hčerko v Biarritz, da bi se popravila, toda njeno stanje je postajalo precej nevarno. Sku-

šala je pomiriti bolezen svoje hčerke z zabavo in slavnostmi.

Malo besed je zadostovalo in obe nežno čutčji materi sta sklenili pomagati obema otrokoma: povedati hčerki o slepcu in temu olajšati bivanje z njeno godbo.

Naslednji dan se je oglašil klavir, ko sta sedla Jean in njegova mati na klop, in začul se je »Ljubezenski polmrak«, ki ga je Jean poslušal z izrednim veseljem.

— Godba se čuje tako izrazito, da mora biti salon odprt. Ali morda vidiš, kdo je pri klavirju, mati?

— Da, Jean, vidim dekle.

— Je lepa?

— Da.

— Koliko je stara?

— Kakih dvajset let.

— Res?

Vrnila sta se.

Vsak večer sta prihajala ob isti uri uživati isto veselje in Jean je, gnan od skrivne želje, spet začel delati. Gospa Morinova je bila silno vesela spremembe, ki so jo prinesli vsakdanji sprehodi in upala je, da bo sin vendarle mogel nadaljevati svojo tako kruto pretrgano sijajno kariero.

Nekega jutra je Jean skrivnostno nasmejan poklical svojo mater in jo burno objel:

— Priidi h klavirju; hočeš? In začel ji je igrati zadnje svoje de-

lo; nežno, v srce segajočo melodijo, polno hvaležne melanholije, z naslovom: »Hvala!«

— To je nebeško, dragi moj, nikoli še nisi ustvaril tako lepe skladbe. Pogum, vse se ni izgubljeno...

— Morda...

— In če sem prav razumela, komu si to posvetil?

— Njej, da se ji zahvalim...

Ko je bila mati melodijo napisala, sta šla veselo proti vili Nenadoma pa se je mati zdržnila in prekrizala.

— Kaj pa je, mati?

— — — —

— Zakaj ne odgovoriš?

— Oj, dragi moj, kako strašna je ta vest!

— Strašna! Govori vendar!

— Dragi moj Jean, pogreb se nama bliža, pogreb dekleta...

— Dekleta? Moj bog, bojim se...

razumem... Ona je, kaj ne da?

— Na žalost moj ubogi otrok.

In Jean je uničen spustil iz rok rokopoljske skladbe, ki ga je nosil kot ciborij, solze so mu pritekale po blelih licih in glas se mu je tresel v neizrečni žalosti, ko je dejal:

— To je bilo moje zadnje upanje, ki je sedaj uničeno!

Napoleonov odnos do verskih problemov

Izpoved velikega Korzikanca abeju Vignoliju med prognanstvom na otoku Sv. Helene

Napoleone Bonaparte — Napoleon Bonaparte

Za doumevanje Napoleonove osebnosti je zelo važno poznavanje njegovega odnosa do verskih problemov. Rimsko založba »Edizioni Cosmopolis-Roma« je izdala zanimivo študijo »Napoleonove misli o Bogu«, katero je napisal Beaurerne, doprinesla nov delež k poznavanju intimnega Napoleona.

Novi Prometej, poroča o tej študiji Riccardo Luna, je bil že priklenjen na skale Sv. Helene, ko sta prišla k njemu na željo Napoleonove matere abeja s Korzike Anton Buonavita in Angel Pavel Vignoli. Slednjemu je pripadla dolžnost, da je Napoleona tolažil do zadnjega trenutka in da je blagoslovil njegovo truplo. Bilo je že v dobi najkrušnejšega Napoleonovega ujetništva pod udarci angleškega tirana Hudsona Lowe.

V začetku je bil Napoleon z duhovnoma precej ravnodušen. Hladno ju je sprejel v avdienci. Pozneje pa, ko je prečital njune zvijske podatke in priporočila njemu dragih ljudi, ju je takoj poklical k sebi in je bil do njiju zelo prijazen. Imperator je hotel živeti tudi versko življenje in je odredil, da se je brala sv. maša. Navzoč je bil tedaj general Montholon, ki ni odobral Napoleonove odredbe. Zakaj ne bi uživali te sreče, ko se nam nudi, po tako dolgem času, je vzkliknil Napoleon. Nato je rekel, da hoče imeti vsako nedeljo mašo z vsemi obredi, ki jih pripoznava Konkordat. Ukazal je postaviti zasloni oltar v jedilnici. Skrbelo ga je zdravje starega abeja Buonavita. Rekel mu je: Izbral sem uro za maševanje, ki se mi zdi, da bo za vas najbolj ugodna. Mašujte med 9. in 10. uro.

Priporočil je zdravniku Antonmarchiju tega starega bolehnega svečenika. Dodal je ob tej priliki: Tudi papež je odlični starec, s katerim sem vedno dobro ravnal.

Podobne izjave so napisane v številnih spominih o Imperatorju. Napoleon je večkrat zatrjeval, da njegove ukaze pretiravali v borbi proti papežu in proti cerkvenim osebam v dobi konzulata in v dobi cesarstva ter da ni nikoli odredil »svetokrumskega ugrabljenja papeža Pija VI.«

Na prestolu je izjavil Napoleon, ko so me obkrožali ljudje, ki so ljubili vse bolj kot pobožnost, sem bil zaradi obzira do ljudi boječ, to priznavam. Morda ne bi se nikoli upal reči javno, da verujem. Tedaj sem rekel, da je vera sila in vzmet moje politike. Toda tudi tedaj bi rekel, če bi me kdo v polnem zaupanju vprašal, da sem kristjan in bi ostal značnej, četudi bi moral svojo vero mučeniško izpovedati. Da, prestal bi raje mučenje, kakor pa se odpovedal svoji veri. Zdi, ko sem na Sv. Heleni, ni poudarka, da bi skrivaj, kar mislim na dnu svoje duše. Tu živim sam zase. Hočem duhovnika, hočem sv. mašo, hočem izpovedati, kar varujem. Bom pri maši in nikogar ne silim, da je z menoj, toda sledi mi bo, kdor me ljubi.

Cesar se je takoj ob vstopu v kapelico na Sv. Heleni premisljeno pokril in je posteljal mašo kleče na blazinici s sklenjenimi rokami. Ob povzdigovanju je sklonil glavo v globokem oboževanju. Na Sv. Heleni je Napoleon praktično versko živl. Na njegov ukaz je bil petek postni dan, ker

ni hotel, da bi ga imeli za odpadnika, kakor je izjavil sluga Cipriani.

Prav presenetljive strani in še bolj presenetljive besede citamo v zapiskih maršala Bertranda in grofa Montholona. Neke se je Bertrand čutil cesarjevi veri in ga je vprašal: Kaj je Bog? Kaj veste o njem, ali ste ga kdaj videli? Napoleon je odgovoril: Kako veste, da je kdo genijalen? Ali ste kdaj genija že videli? Ali ga je sploh kdo kdaj videl? Kaj vam je znano o njem, da verujete v njegov obstoj? Vidite ga njegove učinke in po teh sklepate na varoke, tako ga izsledite in verujete vanj. Ali ni tako? Ako na bojišču pri napadu nenadoma spoznate, da je bil napadalen našt napaden, pa vidite, kako je vodja miren in kako hitro spremeni načrt, kako natančno poteka manevr, tedaj vodjo vsako občuduje in vzklikne: To je genijalen človek! Zakaj ste me boječe iskali z očmi, ko se je bila bitka in še ni bilo odločeno, kdo bo zmagal? Klicali ste me in od vseh strani se je odšalo samo: Kje je cesar? Potrebna se takoj povelja!

Kaj so pomenili ti klici? Bili so klici instinkta in klici vere vseh v moj genij. Tako imam tudi jaz sam instinkt, občutek gotovosti, verovanja. Premišljam, opazujem naravo z njenimi fenomeni in rečem: Bog je!

Nekoč je Napoleon govoril s abejem Vignolijem in izrazil željo, da bi ga rad videl v škofovskem ornatu, kajti streba je imponirati med odpadnikom (misli je na svoje spremstvo) in ni jim bolj ne imponira kot škofova obleka.

Kakor v slutnji bližnje smrti je Napoleon govoril o Kristu. Še nekaj trenutkov, je rekel, in moje telo bo položeno v grob.

To je usoda velikega Napoleona. Kakšen velikiški prostor je med mojo bedo po tolikem stajaju in večnim cesarstvom Krista, ki ga ljubijo, občudujejo na vsem svetu. Ali smrt Kristova ni bila smrt Boga?

Nekoč general Bertrand ni odgovoril na Napoleonovo vprašanje, zato je Napoleon pripomnil: Ali ne verjamete, da je Kristus Bog? Ne bi vas smel narediti za generala.

Ko so ga vprašali, zakaj se ne izpoveduje, je odgovoril, da nima izpovednika, odkar je stari Buonavita odšel, Vignoli je pa premlad. Če bi bil tu škof iz Nantona, bi se takoj izpovedal, je dejal.

Vendar je nekaj dni pred smrtjo zaupno poklical grofa Montholona in mu naročil, naj mu pošlje abeja Vignolija, ker ga potrebuje kot duhovnika in bi rad s njim sam ostal. Naslednje jutro je abeja bral malo pred oltarjem ob cesarjevi postelji. Cesar se je izpovedal in je prejel poslednje sakramente, zaradi boleznih pa ga niso mogli več obhajati. Naslednji dan je spet poklical duhovnika in mu dal navodila, kako naj opremi sobo, v kateri bo na mrtvaškem odru. Zdravniku Antonmarchiju je izjavil: Nisem filozof in tudi ne zdravnik, verujem v Boga in imam vero svojega očeta. Grofu Montholonu je pred smrtjo rekel: Srečen sem. Izpolnil sem vse svoje dolžnosti. Želim tudi vam enako srečo. Potrebujete je. Sem Italijan, vzgojen v kolegiju na Korziki. Glas zvonov je prebudil v meni take občutke. Hotel sem obdržati vse v tajnosti, toda to bi ne bilo prav. Moram in hočem izkazati čast Bogu.

To je bilo v zadnjih dneh aprila leta 1821, dne 5. maja 1821 ob 5.30 pa je cesar umrl.

z m.BFSKPumilhrdgohtiko bel olo ti

Od čevljarja do slavnega pevca

Čudovita kariera Angela Bade iz Novare

Ves svetovni tisk je nedavno pisal o smrti Angela Bade, rojenega v Novari, ki je dosegel svetovno slavo v svoji čudoviti karieri, od čevljarja do pevca. Nad 30 let je umetniško deloval. Njegov krasni tenor so poslušali v New Yorku, Londonu, Milanu, Neaplju, Parizu, Ženevi in drugih velikih mestih in umetniških središčih na vseh petih kontinentih.

Ravnatelj Metropolitanske opere v New Yorku Datti Casazza ga je imenoval največjega pevca v prvih in postranskih vlogah in tudi Caruso, Toscanini in Titta Ruffo so se pridružili temu mnenju. Za pevca so se trgala najslavnejša gledališča, ker je lahko prevzel prve in vse postranske vloge, bil je najslavnejši komprimari, kakor se imenujejo strokovno pevci te vrste.

Pevska kariera Angela Bade se je pričela 1. 1876, ko je z devetimi leti začel peti v novarski stolnici, ne da bi se pripravil in učil. S samo dobro voljo in s svojim izrednim glasom je pričel svojo pot, ki se je končala s toliko slavo. L. 1903. so ga angažirali v gledališču Coccia, kjer je pel v »Zazi« in »Adriani Lecouvreu«. Leoncavallo in Cilea sta ga zelo hvalila.

Poslej se je pričel njegov dvig. Ko je prišel trenutek izbiranja med glavno in stransko cesto, je izbral bolj odmaknjeno pot, čeprav je imel glas velikega umetnika.

ka. Doseči je hotel nekaj na pošten in temeljit način. Ni mu bilo do tega, da bi iztrgal občila na pol pota.

V zgodovini pevske kulture ne najdemo poročil o tej vrsti pevcev. Angelo Bade je z lastnim naporom ustvaril najpopolnejšega komprimaria. Priboril si je v kratkem častno mesto v italijanski pevski liriki. Ustvaril je na odru v 150 različnih operah čisto določeno osebnost. Njegov problem je bil prav v ustvarjanju pevske osebnosti. Njemu je uspelo navdušiti najbolj zahtevno občinstvo. Nastopal je v najtežjih vlogah v italijanskih, nemških, francoskih in ruskih operah. Največ slave si je pridobil v Metropolitanski operi v New Yorku, kjer je pel 30 sezon. Bil je med stebri te slavne opere.

Po prvem uspehu v Novari je bil angažiran v Milanu, nato pa v Neaplju. Gosloval je med tem v Buenos Airesu, kjer je srečal Toscaninija. Na pobudo dirigenta Toscaninija je Bade sprejel angažma v milanski Scali. L. 1908. se je pričela njegova umetniška pot po glavnih umetniških središčih sveta. Slavni pevec se je rad spominjal na to, da je pričel svojo življenjsko pot kot čevljarji učenc. Kot slavnega pevca ga je stara novarska družba čevljarjev, ki je bila ustanovljena leta 1200 imenovala za svojega častnega predsednika.

Z avtom po zasedeni Kreti

V 10 dneh 25 poletov nad Kreto — V petih minutah do tal porušena hiša

Nemški vojni poročevalec Wolfgang Kuchler poroča o svojem potovanju po zasedeni Kreti.

Poveljnik letalske skupine je praznoval na ta dan svoj jubilej. Letel je 25tič proti otoku. Kdo si more misliti, koliko energije in sposobnosti je potrebno za 25 poletov nad Kreto v 10 dneh! Letalska skupina je morala preizkusiti pač vse in biti povsod na mestu. Spremljala je in štela druge skupine, odmetavala je bombe, napadala v nizkem poletu ter iskala sovražnikova gnezda. Naloga letalske skupine je bila, da štiti transporte in padalce ter napade sovražne postojanke artilerije. Več kilometrov pred Kreto smo

dohiteli letalo »Ju-52«, katerega smo spremljali in branili do cilja. Več sto padalcev se je spuščalo proti zemlji. Na povratku smo spremljali transportna letala še daleč nad morjem, nato pa smo se vrnili spet nad Kreto, kjer se je šele pričelo naše pravo delo. Ni tako enostavno izslediti sovražnikove topovske postojanke. Dobro se je sovražnik maskiral, videti ni bilo nobenega človeka, ko smo v nizkem poletu pregledovali teren. Nenadoma se je zablistalo z nekega dvorišča blizu ceste, ki vodi vzdolž obale. Obstreljali so nas in prav na to smo čakali. Poveljnik skupine je dal povelje: hišo je treba popolnoma porušiti. V petih minutah je bilo

Tito A. Spagnoli:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

Achille Storni, izkušen kmetovalec, je bil že trideset let v službi rodbine Da Camino. Bil je moč krepke postave, nekoliko robat, star nad petdeset let, sivih brk in las, zelo velikega nosu in mišičastih rok. Poznalo se mu je, da se je oblekel v naglici. Na samovoznico je bil pozabil in tudi počesal se ni bil.

— Ali mi morete povedati, da-li je imela grofica tu v sobi kaj prida denarja? — je vprašal poročnik.

— Kolikor mi je znano, se mi zdi to izključeno. Denarne posle vodim jaz in v zadnjem času ni bilo nobene večje transakcije. Grofica je imela pri sebi k večjemu nekaj sto lir. Pred desetimi dnevi, ko se je odpeljala v Benetke, je zahtevala od mene tisoč lir.

— Ali je imela tu dragulje?

— Seveda. Hranila jih je v malem safu v steni svoje sobe, — je odgovoril grof Stampa.

— Kje so pa ključji?

— Spravljeni so bili vedno v predalčku toaletne mizice. Sobarica gotovo ve, v katerem.

Ko so pa safe odprli, ni bilo v njem nobenega prenesenja. Ves grofici nakit je bil na svojem mestu, kar sta potrdila grofica. Azmina in grof Piero.

— Tatvina kot motiv torej po vseh znakih sodeti ne prihaja v poštev, — je pripomnil poročnik Marsico in zmalaj z glavo, ko smo se ponovno zbrali v salonu. Name je napravil vtis, da mu dela zločin več preglaiv, kakor je kazal.

Preiskava se je nadaljevala v kabinetu, pa tudi tam je ostalo vse prizidevanje zabin. Sicer pa častnik ni več vodil podrobne preiskave, temveč se je omejil na to, da je ugotovil lego predmetov v sobi, ne da bi kaj premaknil ali prestavil.

Znova so preiskali veliko pisalnico mizo. Njeni predali so bili polni pisem in svečnjem, celih šopov korespondence, notezov, starih koledarjev in temu podobnega, a vse je bilo skrbno zloženo. Predali so bili zaprti razen enega, na katerem je visel sveženj ključev. Ta ni bil tako poln kakor drugi, toda tudi v njem je bilo vse lepo zloženo. Bilo je jasno, da nobena nervozna roka ni v naglici brskala po pisalni mizi.

Po pregledu groficinega kabineta smo šli v sobe grofa Silvia. Držale so se sob njegove matere in tudi v njih je bilo vse v redu. Imele so samo en vhod z istega hodnika malone nasproti stopnišču za služinčad.

Prva soba je bila opremljena napol kot salon, napol kot kabinet. Sobe so bile tapetirane z damastom, tla pokrita s preprogami, v sobi sta stala dva velika divana, mogočna knjižna omara, miza, stol in naslanjači, samo starinsko pohištvo v dobrem Louisu XVI. beneškega porekla. Kakor vse druge sobe v vili je bila tudi ta opremljena z diskretnim, dostojanstvenim luksusom. Samo nekam

hladna se je zdela ta soba. Nobene intimnosti ni bilo v nji, bila je kakor hotelska soba.

Vrata knjižne omare so bila odprta, toda namesto knjig je bilo v nji nekaj dvanajst velikih, skrbno po policah razvrščenih punčk. Na drugih policah so bile njihove obleke. Vsaka punčka jih je imela kakih pet ali šest.

— Ubogi grof Silvio je zabil s tem precej svojega časa, — je pojasnil doktor Marchetti poročniku.

— Nikoli ni nihče odkril, kaj so mu bile te igrače. Morda so simbolizirale katerokoli čustvo, morda so bile tudi razodetje instinkta, ki je pri moškem abnormalen, namreč instinkta materinstva. S punčkami je ravnal zelo lepo, pogosto se je dolgo razgovarjal z njimi. Seveda so bili ti pogovori brez vsake logične zveze in smisla, vedno pa zelo prisrčni.

— Čudno, — je pripomnil poročnik. — Ali je bil miren?

— Oh, čisto miren, nikoli ni imel nobenega napada, nikoli ni bil razburjen in delal je z največjim veseljem vse, kar mu je bilo naročeno.

— Ali ste ga lečili vi?

— Ne. V začetku, ko je bolezen izbruhnila, so ga prepeljali v zavod, iz katerega je bil čez nekaj let odpuščan v stanju, ki sem vam ga pravkar opisal. Seveda sem kot domači zdravnik vedno pazil nanj. Toda čeprav se njegovo stanje v zadnjem času ni zboljšalo, se gotovo tudi ni poslabšalo.

— Dobro, na to se še povrnemo. Zdi pa pogledmo, da-li se tu kaj dobi.

II Dopolavoro nella sua seconda attività culturale

Dopolavoro v svojem plodnem kulturnem poslanstvu

Arezzo: Tamburini della Giostra della Saracina — Bobnarji pri saracenski viteški igri v Arezzu

poslojpe izravnavano z zemljo in sovražniki okoli so obmolnili. Iz te hiše ne more nihče več streljati na nas.

Od tod smo leteli proti zapadu. Bili smo že nad enim delom otoka, ki so ga zasedle in trdno držale nemške čete. Pristali smo na nekem letališču, katerega so naši padalci v prvih dneh napada osvojili. Letala so pristajala in zopet startala k novim poletom. Izredno številna so bila transportna letala, ki smo jih tu videli. Prinašala so nove čete za pomoč onim, ki so pred njim že spustile v boj s sovražnikom. Transportna letala izkrcavajo neprestano vojsake vseh vrst orožja, celo vojna pošta je izstopila in vojski so ugotovili smeje, da so tudi naši poštni generali na višini.

Na kratki vožnji po Kreti smo občudovali veliko delo nemške organizacije, ki je v najkrajšem času za vse poskrbela, kar je potrebnega za čete, ki se bore na otoku. Naleteli smo na municijska in na skladišča za orodje, oskrbovališča in celo na popravilnico za motorna vozila. Posebna skrb je posvečena ranjencem, katere je treba brž spraviti v lazarete. Težko ranjene in nujne pomoči potrebne je treba operirati takoj na otoku. Poseben lazaret je bil postavljen za grške in angleške ujetnike, katerim so se v zadnjih dneh pridružili številni angleški letalci, katere smo sestrelili nad Kreto v zračnih borbah. Na povratku smo se vozili mimo dolgih kolon ujetih Angležev. Za angleškimi četami smo našli vse polno sledov, tako tudi dobro založena oskrbovališča, ki so nemškimi vojakom prav prišla. Padalci so zajeli dolgo vrsto angleških tovornih in zasebnih avtomobilov. Vozila so

nam dobro služila zlasti v prvih dneh, ko ni bilo mogoče tudi vozila transportirati v zadostnem številu.

Peljali smo se po cesti v Kaneo. Cesta je razmeroma dobra in deloma asfaltirana. Pelje vzdolž obale in čeprav je tod divjala še pred dnevi vojna vihra, je videti zdaj samo še sledove vojne. Tu pa tam uničen avtomobil ali tank, ubite mule v cestnem jarku, zapuščena municijska skladišča Angležev, to je bilo vse, kar nas je spominjalo na hude borbe, ki so tod potekale. Popolnoma drugačen prizor se nam je nudil v Kaneji. To je mrtvo mesto. Nobena hiša ni ostala cela in med razvalinami vise porušene telefonske napeljave, razbiti in prevrnjeni vozovi. Nudi se slika uničenja in opustošenja, kakršne nismo videli hujše na Poljskem in v Franciji. Kamen ni več ostal na kamnu, toda ni naša krivda, da se je tako zgodilo. Dokler je bilo mogoče je nemško letalstvo prizanašalo mestu. Ko so Angleži organizirali odpor v Kaneji, ko so iz hiš in vrtov streljali na nemške vojsake, se je nehala tudi nemška potrpežljivost. Znano je, da so prav v Kaneji Grki zagrešili umore nad nemškimi vojaki.

S težavo smo prevozili zatrpane ceste. Prvi prebivalci so se vrnili, obupano iščejo po zapuščenih hišah svoje. Srečali smo se tudi z Italijani, ki so bili ujeti v Albaniji in so jih Grki vlekli s seboj na Kreto. Tu so jih nemške čete osvobodile. Peljali smo se mimo čistilnice olja, v kateri je še vedno divjal požar. Nekaj bomb najtežjega kalibra jo je zadelo tako dobro, da požar ni bilo mogoče zlepa pogasiti. Med tem so bile naše čete prodrele že daleč od Krete v notranjost otoka.

Naraščanje prebivalstva Goriške pokrajine

Objavljene so bile številke o življenju in umiranju v Goriški pokrajini v zadnjih dveh mesecih. Demografska statistika kaže, da je število rojstev preseglo število smrti, kar dokazuje, da je dosegla tudi Goriška pokrajina lepe uspehe v borbi za pozitivnejšo življenjsko bilanco.

Podatki za mesec april in maj beležijo zboljšanje položaja z občutnim povečanjem prebivalstva. Meseca maja je bilo novorojenčkov v pokrajini 337, in sicer 76 v glavnem mestu in 261 v ostalih krajih pokrajine. Umrla je v tem mesecu skupno 223 ljudi, in sicer 73 v glavnem mestu, v ostalih krajih pa 150. Celotni prirastek prebivalstva je znašal torej 114, in sicer odpade od tega na glavno mesto samo 3, na deželo pa 111.

Številni poroki ni bilo podvrženo večjim spremembam. V Gorici je bilo v maju 34 porok (v aprilu 36), v ostali pokrajini pa 67 porok (v aprilu 71).

Demografske številke torej kažejo, da je populacijski položaj v Goriški pokrajini precej zadovoljiv. Gre za to, da bi pokrajina napredovala v tem pogledu na začetki poti in da bi tudi Goriška dosegla trdnost v prebivalstvenem sestavu, ki je potrebna za zbirav in lepši razvoj pokrajine.

Mleko v poletni vročini

V vročih poletnih mesecih moramo biti posebno previdni, če hočemo obvarovati mleko, da se ne pokvari. S posnetim mlekom moramo ravnati prav tako, kakor z neposnetim, ker so v njem vse snovi razen mlečne maščobe. Mleko mora biti spravljeno čisto in stati mora čim bolj v hladnem. Kuhati ga ne smemo, ker trpi sicer okus in redilnost.

Mleko brez klic dobimo že v mlekarni. Čim mleko zavre, je najboljše tako ohladiti ga s tekočo vodo. Tako ohlajeno mleko ostane delj časa sveže. Posodo je treba pokriti s tencico. Zavreto in ohlajeno mleko postavimo v hladilnik, če ga imamo, če ne pa v hladno šrambo. V gospodinjstvu, kjer zadostuje manjša količina mleka, je priporočljiva v ta namen termo steklenica. Lahko pa tudi vzamemo večjo skledo, jo napolnimo z vodo in postavimo v njo posodo z mlekom. Vodo je treba seveda večkrat menjati.

UPRAVIČENO VPRAŠANJE

— Spoštovane dame in gospodje! — zakriči branjevec. — Tu imam upogljiv glavnik, s katerim lahko počnete, kar hočete. Lahko ga upognete, lahko razbijate po njem s kladivom, lahko ga sučete, lahko...

— Ali si lahko z njim česemo tudi lase? — vpraša glas iz ozadja.